

781.37

Sz 63

Z

A KECSKEMÉTI VÁROSI ZENEISKOLA
KELETKEZÉSE 1894-BEN
ÉS
EDDIGI MŰKÖDÉSE.

IRTA

SZENT-GÁLY GYULA

IGAZGATÓ.

*

KIADTA

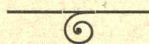
KECSKEMÉT TH. VÁROS.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1896.

A KECSKEMÉTI VÁROSI ZENEISKOLA
KELETKEZÉSE 1894-BEN
ÉS
EDDIGI MŰKÖDÉSE.

IRTA

SZENT-GÁLY GYULA

IGAZGATÓ.

*

KIADTA

KECSKEMÉT TH. VÁROS.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1896.

781.37 Z

5263

409290 ✓

I.

Zenei viszonyok az iskola felállítására előtt.

Tulajdonképeni zenei életről nálunk még most sem lehet szó, annál kevésbbé a régebbi időkben, s ez nagyon természetes is. Zenei élet csak ott fejlődhetik ki, hol elegendő számmal van műértő közönség, s ez hiányzott nálunk.

Ezen sem lehet azonban csodálkoznunk, ha figyelembe vesszük azt a felfogást, melylyel régebbi időkben a zenetanulást tekintették. Nálunk, az alföldön, hol a lakosság túlnyomó része gazdálkodó, vajmi kevés tér jutott a szellemi munkálkodásnak. A fiú egy-két osztály elvégzése után az eke mellé állt, a leány pedig anyjának segített a háztartásban, s a gazda-ember gondolközása szerint az eke szarvát vagy a főzőkanalat derekasan meg lehet fogni a nélkül, hogy valaki akár hegedülni, akár klavirozni tudjon. Zenét csak az igen kevés számú honoratiorok házánál tanítottak, és itt is inkább divatból vagy hiúságból tették ezt, s ekkor is megelégedtek azzal, ha a gyermek annyira vitte, hogy egy-két nótát jól-rosszul el tudott játszani. Erre a célra pedig — mert zongora igen kevés háznál volt és inkább a hegedűtanulás volt elterjedve — elégnek tartották a cigányt is, ki aztán minden alapismeret mellőzésével — hiszen maga sem tudta azokat — egy-két nótát és divatos táncdarabot beszajkóztatott.

Ily viszonyok mellett az is természetes, ha nem akadt valamire való zenemester sem, a ki letelepült volna. A kik itt ra-

gadtak is, többnyire katonazenekarokból kilépett, idegen származású mesterek voltak, kik a zenetanítást inkább praktikus, hasznos hajtó oldaláról fogva föl, úsztak az árral, és a legszükségesebb zenei alapismeretek elsajátítása után — mely alig terjedt többre a hangjegyek ismereténél — pusztán arra szorítottak, hogy — a szülők kedvét keresve — az akkor divatos tánczdarabokat, nótákat, csárdásokat tanítsák be.

A viszonyok csak akkor kezdtek javulni, midőn — felismerve a zenetanulásnak, mint az általános nevelés segédeszközének fontosságát — iskoláinkban is kezdték az éneket és zenét, mint rendkívüli tantárgyat tanítani.

Jó példával járt elől e téren a kegyesrendiek gymnasiuma, hol az éneket dijtalanul, a hegedűjátékot pedig eleinte igen csekély díjért, ujabban azt is dijtalanul tanulhatja az iskola bármely növendéke. Ez által a zenetanulás — el lévén háritva annak egyik legnagyobb akadályra, a pénzbeli — mindinkább terjedni kezdett, úgy, hogy az említett gymnasiumnak már a 60-as évek közepétől — mikor is Baumgartner János alaposan képzett zenész vezette az ének és zenetanítást — virágzó ének- és zenekara volt.

Ugyaníly ének- és zenekar létesült az ev. ref. főgymnasiumban, majd később az 1870-ben felállított állami főreáliskolában.

Mindezen kezdeményezéseknek az a haszna meglett, hogy a zenetanulás mind szélesebb körben kezdett terjedni.

Igy nevelődött lassanként egy újabb generáció, mely a zene iránt már fogékonyabb lett, s ettől az időtől datálódnak azok a mozgalmak, melyek a zenei viszonyok javítására, zenei élet megteremtésére irányultak.

Erre az időre esik a „Városi Dalárda“ keletkezése, melynek 1867. márczius 31-ről keltezett alapszabályait a belügyminiszter ugyanazon évben 2339./B. M. szám alatt erősítette meg. Történetét bővebben megírta —gy —e „Vázlatok a „Kecskeméti Dalárda“ életéből“ czim alatt.*)

Itt csak annyit tartok szükségesnek fölemlíteni, hogy a Dalárda majd tagok, majd vezető hiányában, de leginkább a közönség közönye miatt több ízben szünetelt és állt közel a feloszláshoz.

Ujabb időben azonban úgy dalos ünnepeken, mint helyben

*) L. „Kecskeméti Nagy Képes Naptár“ 1893. évi folyamában.

rendezett dalestélyein szép sikereket ért el, a mi főleg buzgó elnökének, Katona Zsigmondnak és az ügyért lelkesülő karnagyának, Mihó Lászlónak érdeme.

Nagyobb lendületet adott a Dalárda felvirágzásának az a körülmény is, hogy a város 1894. évi költségelőirányzatában a Városi Dalárda részére évi 200 frt segély állandósított. (I. 1219./1894. sz.)

Az 1888-ik évben keletkezett a „Polgári Dalkör“, melynek 1888. évi márczius 8. és 9-ről keltezett alapszabályait a belügyminiszter ugyanazon év június hó 14-én 39346. sz. alatt jóváhagyta, s mely azóta is Nemesszeghy István karnagy vezetése alatt életrevalóságának több jelét adta.

A zenei életnek nagyobb lendületet lett volna hivatva adni a „Zenekedvelők Egylete“, melynek 1888. április hó 8-ról keltezett alapszabályait a belügyminiszter ugyanazon év június hó 19-én 40607./VIII. sz. alatt hagyta jóvá.

Ennek az egyletnek lett volna feladata alapot és irányt adni a zenei fejlődésnek, a mennyiben czélul tűzte ki saját zenekara és meghívott vendégművészek segítségével rendezett nagyobb szabású hangversenyek által a közönség érdeklődését a nemezebb zenei élvezetek iránt fölébreszteni és fejleszteni, sőt abban az esetben, ha megszilárdul, egy zeneiskola felállítása által a zenei oktatást is rendezni.

Az egylet Katona Zsigmond elnökkel élén, — ki minden szépet és jót lelkesedéssel és páratlan ügybuzgósággal karol föl, — biztató kilátások közt kezdte meg működését Szabados (Stoll) Géza karnagy vezetése alatt, s csakhamar társadalmi életünk egyik főfaktorává nőtte ki magát.

Estélyei, hangversenyei — melyeken több ízben vendégművészek is közreműködtek*) — kedveltek, látogatottak lettek, de az egylet nem tudott megszilárdulni, részben karnagyainak sűrű változása**), részben a miatt, hogy első, lelkes tagjai vagy eltávoztak a városból, vagy átléptek az „Úri Bandá“-ba, s midőn újra alkalom lett volna az egyletet új életre ébreszteni, új tagokat to-

*) Igy közreműködtek: Chiovini Lajos, Boschán Soma hegedű, Schodl János, Tarnay Alajos zongora és Kugler István gordonka művészek.

**) Az egylet karnagyai voltak: 1888—89-ig Szabados (Stoll) Géza, ennek lemondása után 1889—90-ig Szent-Gály Gyula, majd ez Budapestre költözvén, Chiovini Lajos, 1892-ben ez is eltávozván, az egylet karnagy nélkül maradt.

borzani nem sikerült, s így 1894-ben végleg fel is oszlott, összes vagyonát a már akkor felállított zeneiskolának adományozván.

Történetét bővebben megírta Tormássy Sándor, a volt egy-let egyik legbuzgóbb tagja és jegyzője, a ki az egylet életében annak keletkezésétől feloszlásáig tevékeny részt vett.*)

Még két tényezőről kell megemlékeznem, melyek újabb időben nevezetesebb szerepet játszottak zenei életünkben. Mindkettő egyes buzgó zenekedvelőknek magánvállalkozása volt, de zenei életünkre eleinte befolyást nem gyakoroltak, mert nem nyilvános szereplés, hanem magánszórakozás volt a céljuk. Ez a két tényező: a „Műkedvelők Zenekara“ („Úri Banda“) és a „Kamarazene-társaság“.

A „Műkedvelők Zenekará“-t még 1879-ben alakította néhány zenekedvelő, kik a magok szórakoztatása céljából elhatározták, hogy a hét egy-két napján összejönnek egy-egy társuk lakásán, s az időt zenével töltik el. Hogy aztán annál kedélyesebb, patriarchalisabb legyen a dolog, megtették vajdának dr. Szeless Józsefet, városunk sokoldalú, mondhatni genialis dilettánsát. Csakhamar aztán a nyilvánosság terére léptek, s azóta társas összejöveteleinken, estélyeinken s hangversenyeinken sűrűn szerepel az „Úri Banda“.

Bár e zenekar városunk legtehetségesebb zenészeiből alakult, irányadó szerepet mégsem tölt be zenei életünkben, mert határozott cél nélkül, alkalmas vezető hiányában jelentéktelen dolgokra pazarolja azt az erőt, melyet magasabb czélok elérésére lehetne és kellene is fordítani.**)

Másik ily magánvállalkozás volt a „Kamarazene-társaság“, mely Barta Henrik törv. pertáros, kiváló zongorajátékos és zeneértő kezdeményezésére alakult a kamarazene ápolására. Ez is eleinte csak a baráti szűk körben mozgott, s nagyobb jelentőséget csak akkor nyert működése, midőn a „Felolvasó-társaság“, majd az ebből 1892-ben alakult „Katona József kör“ felolvasásain közreműködött. Sajnos azonban, hogy ez a kis társaság nem állandósulhatott, minek oka az, hogy tagjai***) — kik több-

*) L. a „Kecskemét“ 1894. évf. 50., 51., 52. számait.

**) Történetét megírta Gótsch József „Tíz év az úri cigányok életéből“ czim alatt. Megjelent a „Kecskeméti Nagy Képes Naptár“ 1893. évfolyamában.

***) Tagjai voltak: Barta Henrik (zongora), Chiovini Lajos, Preszler Miklós, Lévy László (hegedű), Bordeaux Géza, Szent-Gály Gyula (viola) és Horváth György (gordonka).

nyire idegenből idekerült hivatalnokok, tanárok, zenészek voltak — folyton változtak, míg végre is hegedűs hiányában kénytelen volt működését abbahagyni 1895-ben.

Ujabbán a „Katona József kör“ járul hozzá zenei életünk élénkítéséhez az által, hogy felolvasásainak programjába zenei számokat is vesz föl.

Ezek azok a főbb momentumok, melyek zenei életünkre világot vetnek, s ha különösen a „Zenekedvelők Egylete“ és az utóbb említett „Kamarazene-társaság“ feloszlásának okait kutatjuk, megtaláljuk egyúttal azt az okot is, mely miatt a zenei élet föllendítésére irányult kísérletek sikertelenek, meddők maradtak. Ez az ok pedig az, hogy nincs kellő számú képzett dilettánsunk, sőt szakzenészünk sincs. Ezen a bajon csak akkor lesz segítve, s csak akkor gondolhatunk virágzó zenei életre, ha egy újabb generáció nő fel, mely a zenét nemcsak megérteni, hanem azt kultiválni is tudja.

II.

A városi zeneiskola felállítása az 1894. évben.

A mint az előbbi fejezetben említettem, a zenetanulás elterjedését nagyban elősegítette az iskolai ének és zenetanítás. A zenetanulás elterjedése mellett azonban mindinkább érezhetővé vált a képzett zenetanítók hiánya, főleg akkor, midőn 1876-ban Baumgartner János, az érdemes mester is nyugalomba vonult. Ekkor telepedett itt le Stoll Szabados Géza színházi karmester, ki aztán fölhasználva a kedvező alkalmat, 1883-ban magánzeneiskolát nyitott. A város közönsége is — mindinkább felismerve a zenenevelés fontosságát — méltányolta Stoll Szabados Géza vállalkozását s midőn ez 1884-ben városi segélyért folyamodott, részére, illetőleg zeneiskolája részére évi 500 frtot utalványozott, oly kikötéssel azonban, hogy ezen magánzeneiskola állandóan egy városi bizottság felügyelete alatt fog állani s a zeneiskola tulajdonosa tartozik maga mellett egy szakértő zenetanárt alkalmazni s a tanterv és az órarend a bizottság felügyelete mellett állapittatik meg (1884/121. sz. k. gy. j. k.)

A közönség nagy reményeket fűzött az újonnan felállított zeneiskolához s eleinte igen virágzó, látogatott intézet volt. A várakozásnak azonban — bár az az érdeme megvolt a iskolának, hogy olcsó tandíjai által a zenetanulás elterjedését elősegítette és úttörő intézmény volt a zenének iskolai rendszer szerint való tanításában — nem felelt meg s mindinkább szükségesnek

mutatkozott a zenetanítás ügyének alapos rendezése. Ennek a rendezésnek szükségét iparkodott bizonyítani jelen sorok írójának röpirata is, mely „Állítsunk zeneiskolát“ czimmal 1890-ben jelent meg s melyben a nálunk divatozó zenei oktatás hiányaira rámutatva, utal a módra is, mely szerint a zeneoktatás kérdése rendezendő lenne egy városi zeneiskola felállítása által.

E röpirat nyílt kifejezése volt egyúttal több lelkes zenebarát óhajának is és általa a kérdés fölszínre vetődött s lassanként annyira érlelődött, hogy az 1892. évi október hó 25-én tartott közgyűlés végre a tanácsot azzal bizta meg, hogy egy bizottságot küldjön ki, mely a zenetanítás ügyének rendezését megbeszélve, véleményét a tanács útján terjessze a közgyűlés elé.

A bizottság, Lestár Péter kir. tanácsos polgármester elnökelete alatt a következő tagokkal alakult meg: ifj. Baktay Mihály, a javadalmi hivatal segédügyvezetője, Gyenes István árvaszéki ülnök, Hanusz István főreáliskolai igazgató, Horváth György kegyesrendi tanár, Pásthly Károly polgári iskolai igazgató és dr. Szeless József takarékpénztári elnök, mind oly ügyének, kik mint lelkes zenebarátok s nagyrészt kiváló dilettánsok is városunk zenei életében mindig vezérszerepet vittek.

Az így megalakult bizottság 1893. márczius hó 26-án összejövetelén, a zenetanítás ügyének rendezéséről a következő véleményt terjeszté a tanács elé: „Legczélszerűbbnek látja a segélyt (t. i. az 500 frtot) verseny tárgyává tenni olyképen, hogy a helyben lakó zenetanárok és mindazok, kik helyben zenetanítással foglalkoznak, esetleg az itt letelepülő hasonfoglalkozásúak felhívás útján szólíttassanak fel, hogy az esetre, ha az általuk itt felállítandó zeneiskolára nézve a városi segélyt is igénybe venni óhajtanák, az általuk felállítandó zeneiskola belszervezete és berendezésére, a tanerők számára és a tandíjak mennyiségére nézve a városi közönséghez egy részletes tervezetet nyujtsanak be, egyzersmind minősítvényüket is igazolják.“

A tanács a bizottság ezen véleményét az 1893. évi márcz. hó 30-án tartott gyűlésen magáévá tévén, a közgyűlés elé pártólólag terjeszti.

Az 1893. április hó 24-én tartott közgyűlés a javaslatot elfogadja s megbizta a tanácsot a felhívás közzétételével, oly záradékkal, hogy a pályázni óhajtok tervezetöket ugyanez év június hó végeig nyujtsák be.

A határidőig csak jelen sorok írójának tervezete érkezett be. *) E tervezetet a tanács felülbírálás és véleményadás végett a már föntnevezettekből alakult bizottságnak adta ki, mely bizottság a következő véleményt terjesztette a tanács elé:

„A Szent-Gály Gyula úr által bemutatott tervezet tüzetes tanulmányozása és a városunkbeli zeneoktatás állapotának minden oldalú meghányása-vetése arra az eredményre vezeték a bizottságot, hogy egy, a kor színvonalán álló és alapos zenei oktatást nyújtani képes zeneiskolának városi közköltségen leendő felállítását nemcsak a város kulturális érdekei javasolják, hanem hogy ez a mód még anyagi tekintetben is legelőnyösebb a városra nézve.“

Ennek bizonyítására foglalkozik a jelentés az évi költségvetéssel, két formában, először 30, majd 50 növendéket véve a számítás alapjául. Első esetben 2520 frt évi kiadást állapít meg 1350 frt tandíj bevétellel szemben, mely esetben a mutatkozó hiány 1170 frt.

Második esetben a 3450 frt kiadással szemben 2200 frt bevételt s így 1250 frt hiány mutat ki. Az első berendezésre 1000 frtot számít, a mit azonban csak vagyon átváltoztatásnak tekint s még abban az esetben is, ha a pusztulásra évenként 10% számitatik, ez csak évi 100 frttal emelné a kiadásokat.

Ezután így folytatja: „Figyelembe véve már most, hogy Szent-Gály Gyula úr a tervezete szerint felállítandó zeneiskola részére évi 2000 frt városi segélyt kér, egészen világos, hogy anyagi tekintetben is előnyösebb, mert olcsóbb a zeneiskolának egészen a város által leendő felállítása.

Ennélfogva tisztelettel javasoljuk, határozza el a város községe, hogy 1894. január 1-ével városi zeneiskolát nyit, egyelőre két, t. i. zongora és hegedű tanszakkal, melyben a tanítást, szintén egyelőre, egy igazgató s egy tanár fogják végezni; e tanárok a városi nyugdíjintézetnek köteles tagjai és véglegesítettük után csak fegyelmi úton mozdíthatók el állásukból.

E javaslat támogatására, azonkívül, hogy mint fönnebb kimutattuk — az egészen városi zeneiskola kevesebbe kerül, mint

*) Stoll Szabados Géza, a másik pályázó minden tervezet csatolása nélkül pusztán az 500 frt segély további kiadatását kéri s így ez a pályázat figyelembe vehető nem volt.

a mennyi segélyre egy a célnak teljesen megfelelő magán zeneiskola szorul: legyen szabad még azt is hangsúlyoznunk, hogy a főcél, t. i. az alapos zenei oktatás s vele együtt zenei műveltséggel is bíró nagyobb közönségnek teremtése a teljesen városi zeneiskola útján sokkal biztosabban elérhető, mint városi segélylyel föntartott magán zeneiskola útján. A magán zeneiskolának ugyanis egész működése egy személytől, t. i. a tulajdonostól függ s így az esélyeknek és ideiglenességnek nagyon is ki van téve, holott a városnak, mint föntartó testületnek mindig módjában áll saját intézetét a kellő színvonalon megtartani. Azután meg, ha a zeneiskola tanárai a város rendes alkalmazottjai, kiknek a nyugdíj által még jövőjük is biztosítva van: akkor nem fognak arra törekedni, hogy a zeneiskolában való működésüket csak eszközül használják fel a közönséggel való megismerkedésre s ez alapon arra, hogy a zeneiskolát ott hagyván, a magán zenetanítóknak már is túl nagy számát szaporítsák.

Minthogy pedig a város közönsége a zeneiskola ügyére eddig is áldozott évenként 500 frtot, az a 770—850 frt, a mennyivel a célnak valóban megfelelő zeneiskola többbe kerülne, olyan városnál, mely magát kulturális központnak óhajtja tekinteni, hol a szülők gyermekeik minden irányú neveltetésre jó intézeteket találnak, a megvalósítás döntő akadályát bizonyára nem képezheti.

A mennyiben a város közönsége fönebbi javaslatunkat elfogadná, tisztelettel javasoljuk még a következőket is:

1. A zeneiskola felügyeletére szakértőkből alakíttassék egy 7 tagú bizottság, melynek feladata a zeneiskola működését folyton figyelemmel kíséreni, az igazgatót ellenőrizni s általában a város nevében a felügyeletet gyakorolni. E bizottságnak az igazgató hivatalból tagja.

2. Az igazgatót és a tanárokat a felügyelő bizottság kijelölése alapján a városi tanács választja nyilvános pályázat útján.

3. A szervezetnek, tanrendnek, házi rendnek és a tanulók fegyelmi szabályainak megállapítása a felügyelő bizottság hatáskörébe tartozik.

4. A tanerőknek a zeneiskolában megállapított tanórák alatt magán órákat adni nem szabad.

5. A zeneiskola 3 év múlva véglegesítettik, a midőn t. i. már a közönség pártfogásának mérve a zeneiskola közszükségét minden kétségen felül bebizonyítja. A mennyiben ekkor a ze-

neiskola netalán beszüntettetnék, a tanerők addig befizetett nyugdíj-járulékaikat visszakapják.“

A városi tanács a bizottság ezen jelentését az 1893. évi október hó 16-án tartott ülésében tárgyalva, azt egész terjedelmében magáévá teszi a következő módosításokkal:

A zeneiskolát, nem mint a bizottság javasolja, a jövő 1894. évi január 1-én, hanem az iskolai évnék is megfelelően: 1894. évi szeptember 1-én javasolja felállítani.

A tanerőket illetőleg, az igazgatói állás betöltése tárgyában a pályázat közzétételét ezúttal mellőzendőnek találja, tekintettel arra, hogy a mult alkalommal pályázók közül Szent-Gály Gyula személyében oly garantiát lát, ki azon magasabb igényeknek, melyeket a városi közönség a zeneiskola felállításához fűz, teljesen megfelel s azért a pályázat mellőzésével az igazgatói tanszékre Szent-Gály Gyula urat javasolja meghívni.

A költségeket illetőleg pedig, miután a jövő évi költségvetésben ezen célra már 500 frt felvéve van, kijelöli a tanács azon 350 frtot is, mit a főispáni szállásért most a városi közönség fizet, miután a városház felépítése által a közönség ezen költség viselése alól felszabadul; e szerint igen csekély lesz azon összeg, a minek fedezetéről gondoskodni kell.

A tanács a javaslatot így módosítva, az 1893. évi október hó 20-án tartott közgyűlés elé terjeszti, mely azt egész terjedelmében elfogadván, elhatározza, hogy egyelőre két tanszakkal, t. i. zongora- és hegedű-tanításra berendezve, a jövő 1894. évi szeptember hónap 1-ső napjától fogva városi zeneiskolát állít fel, melyben a tanítást egy igazgató és egy tanár végezzék s kívülök még az intézetnél egy szolgálka alkalmaztassék.

Az intézet évi fentartási költségei egyelőre 30 növendékre számítva, 2520 frtban s az első berendezés kiadásai 1000 frtban állapíttatnak meg, olykép, hogy a növendékektől havonként 5 frt s ekként a 10 hónapon át tartó tanítási időn át 50 frt tandij szedendő; megjegyeztetvén, miként a tandij-bevételekből nem fedezett összegnek a városi közkölségvetés terhére leendő fedezését a bizottsági közgyűlés elfogadja és megszavazza.

Ezen határozatot pedig az 1886. évi 21. t. cz. 5. §-a értelmében kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter úrhoz felterjesztetni rendeli.

A 19877./III. a. szám alatt 1894. márczius hó 28-án kelt

belügyminiszteri jóváhagyás oly megjegyzéssel érkezett vissza, hogy a határozat 3. pontja értelmében az intézet részletes szervezeti, tanrendjének, a házirendnek és a tanulók fegyelmi szabályzatának megállapítása iránt alkotandó szabályrendelet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz terjesztessék föl jóváhagyás végett.

Bár a belügyminiszteri jóváhagyás által az iskola felállítása a megvalósulás stádiumába lépett, mind a mellett még számos elintézni való maradt fön.

Első sorban a felügyelő bizottság alakított meg, megválasztván az 1894. évi május hó 18-án tartott közgyűlésen ugyanazok, kik már eddig is oly tevékeny részt vettek az iskola létesítésében t. i. Lestár Péter kir. tanácsos, polgármester, mint elnök, ifj. Baktay Mihály, Gyenes István, Hanusz István, Horváth György, Pásthly Károly és dr. Szeless József mint bizottsági tagok.

A bizottság, most már mint a városi zeneiskola felügyelő bizottsága, 1894. július 1-én tartá első gyűlését. Legsürgősebb elintézni való a szervezeti szabályok kidolgozása volt, hogy minél előbb felterjeszhető legyen a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. A bizottság három tagot, u. m. Pásthly Károlyt, dr. Szeless Józsefet és Szent-Gály Gyulát — a bizottságnak jegyzőjét — bízta meg azzal, hogy részletes szervezeti szabályokat dolgozzanak ki, mely munkálat a tárgyalás alapjául szolgáljon.

Időközben a helyiség kérdése tette függővé a zeneiskolának fölállítását. A közgyűlés ugyanis a zeneiskola helyiségeért fizetendő lakbér fedezetéül azt a 350 frtot jelölte meg, mely eddig a főispáni szállásért fizettetett. Mivel azonban a városi székház — a hol a főispáni szállás berendezendő lett volna — a határidőre nem készült el, s így a kijelölt összeg nem volt még a lakbér fedezésére fordítható, előállott az az esély, hogy a zeneiskola helyiség hiánya miatt megnyitható nem lesz, legalább a kijelölt időben.

A bizottság tehát legfőbb gondját ennek az akadálnak az elhárítására fordította, s úgy vélte megoldhatónak a kérdést, hogy a zeneiskola — mivel az előadások úgyis a rendes iskolai órák után tartatnak — valamelyik iskolában helyeztessék el ideiglenesen, vagy ha ez nem lehetséges, adassék át neki az egy év mulva már úgyis bezűntetendő gazdasági iskola helyisége, ami által el lett volna kerülhető a lakbérkérdés.

Tervbe vétetett még az Adler-féle ház is, melynek kisajátítása ez időben folyamatban volt, s melynek úgy fekvése, mint a helyiségek alkalmas volta leginkább megfelelt a czélnak. Ámde az akadály itt az volt, hogy a kisajátítás felsőbb helyen nem lévén még megerősítve, a város nem rendelkezhetett fölötte.

A bizonytalan helyzetnek végre is Koritsánszky János, az állami szőlőtelep igazgatója s az Adler-féle ház tulajdonosa vett véget olyképen, hogy a zeneiskola számára kijelölt helyiségeket, — tekintet nélkül arra, hogy a kisajátítás még megerősítve nem volt, — használat végett már most átengedte a városnak.

Ezalatt a szervezeti szabályok kidolgozására kiküldött szűkebb bizottság is elkészült munkálatával, melyet aztán a bizottság augusztus 12-én tartott gyűlésén tárgyalás alá is vett s csekély módosításokkal el is fogadott. Ugyanezen gyűlésen elhatározta a bizottság, hogy — most már mi sem állván útjában a zeneiskola megnyitásának — közzéteszi a pályázatot egy zongoratanári állásra, a pályázatok beadásának határidejéül augusztus hó 25-ét tűzvéen ki. Ugyancsak ez a gyűlés megbizta Szent-Gály Gyulát a zeneiskolához szükséges fölszerelések részletes kimutatásának elkészítésével. Ugy a részletes kimutatás, mint a szervezeti szabályok a tanács elé terjesztettek, mely azokat az 1894. évi aug. hó 17-én tartott ülésén elfogadta s a 13012./1894. számú végzésével megbizta dr. Szeless József és Szent-Gály Gyula bizottsági tagokat a szükséges hangszerek bevásárlásával.

Ezalatt a pályázatok határideje is lejárt. Beérkezett három pályázat. A három pályázó közül, a felügyelő bizottság ajánlása folytán, az 1894. évi aug. 30-án tartott tanácsülésen Bordeaux Géza helybeli zongoratanár választatott meg.

A szervezeti szabályok az aug. 31 ki közgyűlésből szinte fölterjesztettek a vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltóságához megerősítés végett.

Igy érkezett el szeptember elseje, a mikor a beiratások megkezdődtek.

Bár a zeneiskola megnyitásának s a beiratásoknak ideje nemcsak a lapokban tétetett közzé, hanem az egyes iskolák igazgatói is fölkértek ennek kihirdetésére: a növendékek kezdetben igen lassan szaporodtak, úgy, hogy elmúlt a beiratásokra kitűzött határidő, és még alig 10—12 növendéke volt az iskolának.

Oka ennek egyrészt az a bizalmatlanság volt, melylyel a

közönség a másik zeneiskolánál tapasztalt eredménytelenség miatt az iskolai rendszer szerint való tanítás ellen viselkedett, másrészt az is, hogy a szülők általában soknak találták az 50 frt tandíjat.

A beiratások határidejét tehát meg kellett hosszabbítani szeptember hó 15-ig. A kitűzött napig 28-ra szaporodott fel a növendékek száma, de még a következő hónapokban is akadtak jelentkezők, ezek azonban már nem iratkoztak be a szervezeti szabályok azon intézkedése miatt, mely szerint a már megkezdett félév tandíja teljesen kifizetendő. A második félévre tehát új beiratás lőn kihirdetve, mely alkalommal 4 új növendék vétetett föl, s így az összes létszám — leszámítva az évközben kilépett egy növendéket — 31-re emelkedett.

Már az első év folyamán több oly kérdés merült föl, melyekkel a felügyelő bizottság az iskola megszilárdítása és fejlesztése érdekében foglalkozni volt kénytelen. Ezek voltak: a tandíj, helyiség kérdése, a czimbalom és gordonka tanszak felállítása és egy új tanerő alkalmazása. Már az első beiratások alkalmával bebizonyult, hogy az 50 frt tandíj sok. Ugyanezért az iskola következő évi költségvetési előirányzatát a felügyelő bizottság oly jelentés kíséretében terjesztette a tanács elé, melyben a zongora- és hegedű-tanszak előkészítő osztályaiban — tekintettel arra, hogy az első egy-két év a zenetanulónál inkább kísérletezés számba megy, s így minden szülő jól meggondolja, mennyit kockáztathat esetleg sikertelen kísérletre, de meg úgy a zenetanítás, mind a zeneiskola érdeke azt kívánja, hogy a zenetanulás minél hozzáférhetőbb legyen — az 50 frt tandíjnak 30 frtra való leszállítását javasolja.

Ugyanez alkalommal javasolja egyúttal a gordonka- és czimbalom-tanszak felállítását s ezzel kapcsolatban egy harmadik tanerő, még pedig — a nőnövendékekre való tekintettel — zongora tanítónő alkalmazását. (A felügyelő bizottságnak 12014./1895. számú jelentése.)

A tanács a felügyelő bizottság ezen javaslatait az 1895. augusztus 16-án tartott ülésében elfogadta oly módon, hogy a harmadik tanerő csak az esetben alkalmaztassék, ha az új beiratások alkalmával az órarend megállapításánál az fog kitűnni, hogy a heti órák összege többet tesz ki, mint a mennyire az eddig alkalmazott tanerők kötelezve vannak.

A szeptember 1-én megkezdett beiratások alkalmával a nő-

vendékek száma csakhamar 47-re emelkedett föl, úgy, hogy most már a harmadik tanerő alkalmazása is szükségessé válva, a tanács szeptember 12-én tartott ülésében Veress Klára okleveles tanítónőt és a „Nemzeti zenede“ volt növendékét alkalmazta, mint segédtanítónőt. (13713./1895. sz.)

A növendékek szaporodása következtében az eddigi helyiség is szűknek bizonyult, minek következtében a szomszédos helyiségek is (egy nagyobb terem és egy kis sarokszoba) a zeneiskolához csatoltattak s annak céljaira berendeztek.

A zeneiskola örvendetes fejlődésére mutat az a körülmény, hogy már az első félévben 53 növendék iratkozott be, mely szám a második félévben 68-ra emelkedett.

Ez a szép haladás mindenesetre arra mutat, hogy az iskola közszükséget pótol, s hogy rövid idő óta tartó működésével is meg tudta nyerni a közönség bizalmát. Adja Isten, hogy ez a bizalom ne csökkenjen s hogy ez a zsenge intézmény megszilárdulva, a zene ügyének hasznos szolgálókat tehessen.

III.

A zeneiskola tanterve.

A zeneiskola a zongora- és hegedű tanszakok és a karének tanfolyammal nyílt meg, a melyekhez az 1895. szeptember havától még a czimbalom és a gordonka tanszakok járultak.

Mindezen tanszakok tantervének megállapításánál különös figyelemmel volt a felügyelő bizottság arra, hogy az a zeneiskola céljának és rendeltetésének valóban megfelelő legyen s hogy annak keretében mozogva, minél inkább kiaknázhatók legyenek a zenei nevelés előnyei.

Azért a csoportos tanítást fogadta el, oly módon, hogy egy csoportba csak 4, amennyire lehetséges, egyenlő tehetségű és készülségű növendék osztassék be. Nem korlátozta ezáltal a jobb tehetségűek előbbrehaladását, mert megengedi, hogy az oly növendék, ki társait tehetsége és szorgalma által elhagyja, évközben is magasabb osztályba tehető át vizsgálat letétele után, ha ez előhaladásának kára nélkül történhetik.

Különös gondot fordít a tanterv a hallás képzésére s azért az elmélettel párhuzamosan a zenei diktálást is a kötelező melléktárgyak közé vette föl.

Nagy súlyt fektet e mellett a tanterv arra is, hogy az iskola növendékei ne csak a gyakorlati játékot sajátítsák el, hanem az elméleti ismereteket is oly mértékben, mely a zenei szép fel fogására s ez által a zene öntudatos élvezésére képesítse őket.

Ugyanezért köteles melléktárgyai közé fölvette a zeneelméletet, összhangzattant, fomatant, hangszerelést, partitúra olvasást, zene-történetet és zeneaesthetikát.

Nem hagyta figyelmen kívül e mellett a hangjegyzírás gyakorlását sem, mely amellet, hogy a szépérzék fejlesztésére szolgál, igen alkalmas a hangjegyek időértékének, az ütemek beosztásának, s a módosító jelek alkalmazásának s általában a korrekt helyesírásnak gyakorlására.

Szóval a tanterv lehetőleg kiterjeszkedik mindazon szükséges gyakorlati és elméleti ismeretekre, melyeket egy dilettánstól is megkívánhatunk, de a melyek másrészt biztos alapul szolgálhatnak a tovább haladásra olyan növendéknél is, kit tehetsége és hajlama a zenei pályára utalnak s hogy e tanterv szerint haladva valóban eredményt lehet elérni, bizonyítja a mult évi zár-vizsgálatok és a folyó tanévben tartott két házihangversenynek szép sikere is.

Különben itt közlöm a részletes tantervet.

1. Zongora tanszak.

a) Előkészítő tanfolyam.

I. ÉS II. OSZTÁLY.

Zongora	heti 3 óra.
Gyakorlati hangjegyzírás az elmélettel	„ 1 „
Összesen: heti 4 óra.	

b) Középkiművelési tanfolyam.

I., II. ÉS III. OSZTÁLY.

Zongora	heti 3 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
Összesen: heti 4 óra.	

IV. ÉS V. OSZTÁLY.

Zongora	heti 3 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
Összesen: heti 5 óra.	

c) *Felsőbb kiművelési tanfolyam.*

I. ÉS II. OSZTÁLY.

Zongora	heti 2 óra.
Zeneszerzés	„ 1 „
Karének	„ 1 „
Zenetörténet	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
<hr/>	
Összesen :	heti 6 óra.

III. OSZTÁLY.

Zongora	heti 2 óra.
Zeneszerzés	„ 1 „
Karének	„ 1 „
Zeneaesthetika	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
<hr/>	
Összesen :	heti 6 óra.

2. Hegedű tanszak.a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. ÉS II. OSZTÁLY.

Hegedű	heti 3 óra.
Gyakorlati hangjegyzírás az elmélettel	„ 1 „
<hr/>	
Összesen :	heti 4 óra.

b) *Középkiművelési tanfolyam.*

I., II. ÉS III. OSZTÁLY.

Hegedű	heti 3 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
<hr/>	
Összesen :	heti 4 óra.

IV. ÉS V. OSZTÁLY.

Hegedű	heti 3 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
<hr/>	
Összesen :	heti 5 óra.

c) *Felsőbb kiművelési tanfolyam.*

I. ÉS II. OSZTÁLY.

Hegedű	heti 2 óra.
Zeneszerzés	„ 1 „
Karének	„ 1 „
Zenetörténet	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
Zongora	„ 1 „
	<hr/>
	Összesen: heti 6 óra.

III. OSZTÁLY.

Hegedű	heti 2 óra.
Zeneszerzés	„ 1 „
Karének	„ 1 „
Zeneaesthetika	„ 1 „
Kamarazene	„ 1 „
Zongora	„ 1 „
	<hr/>
	Összesen: heti 7 óra.

3. Karének tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Karének	heti 2 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
Zongora	„ 1 „
	<hr/>
	Összesen: heti 4 óra.

II. ÉS III. OSZTÁLY.

Karének	heti 2 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
Zenetörténet	„ 1 „
Zongora	„ 1 „
	<hr/>
	Összesen: heti 5 óra.

A folyó 1895/96. tanévvel **a gordonka és czimbalom tanszakok** is felállítván, a gordonkánál ugyanazon tanterv fogadtatott el, mint a hegedűnél, tehát 2 évi előkészítő, 5 évi közép és 3 évi felsőbb kiművelési, összesen 10 éves tanfolyam.

Az egyes tárgyak beosztása és a heti órák száma ugyanaz, ami a hegedű tanszaknál.

A czimbalom tanszaknál 1 évi előkészítő és 4 évi rendes, összesen 5 évi tanfolyam állapított meg a következő tanterv szerint:

a) Előkészítő tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Czimbalom	heti 3 óra.
Gyakorlati hangjegyírás és zeneelmélet	„ 1 „
	Összesen: heti 4 óra.

b) Rendes tanfolyam.

I. ÉS II. OSZTÁLY.

Czimbalom	heti 3 óra.
Zeneelmélet	„ 1 „
	Összesen: heti 4 óra.

III. OSZTÁLY.

Czimbalom	heti 3 óra.
Összhangzattan	„ 1 „
Zenetörténet	„ 1 „
	Összesen: heti 5 óra.

IV. OSZTÁLY.

Czimbalom	heti 3 óra.
Formatan	„ 1 „
Zenetörténet	„ 1 „
	Összesen: heti 5 óra.

IV.

A tananyag beosztása és a használt tankönyvek.

A tananyag meghatározásánál és beosztásánál a következő szempontok szolgáltak irányadóul: 1. hogy általa a közepes tehetségű is elérhesse a tehetségéhez képest elérhető eredményt, a jobb tehetségű pedig módot találjon tehetségének szélesebb alapokon való kifejtésére és fejlesztésére; — 2. hogy általa alapos gyakorlati és elméleti ismeretek birtokába jusson a növendék, s így képesítse azt a zenei szépnek tudatos felismerésére és élvezésére; — 3. hogy megfelelő legyen azoknak is, kik hajlamuk és tehetségüknél fogva a zenei pályára óhajtanak lépni.

Mindezen szempontoknál fogva a tananyag meghatározásánál és beosztásánál a közepes tehetség vétetett mértékül.

Az évfolyamok pedig úgy határozottak meg, hogy azoknak keretén belül az anyag minden erőfeszítés nélkül alaposan feldolgozható legyen, és így sem az idő rövidege az anyag túlságos összevonására, sem annak kelleténél hosszabb tartama a részletekbe való csapongásra, mindkettő pedig a felületes, homályos ismeretek szerzésére ne szolgáltasson alkalmat.

Ugyanezért a zongora, hegedű és gordonka tanszakok anyaga 10, a czimbalomé 5, a karéneké 3 évre osztatott be, és e mellett, hogy a 3-ik szempont se hagyassék figyelmen kívül,

az orsz. m. kir. zeneakadémia tanterve és tananyaga*) szolgált irányadóul és alapul. A szórakoztató, előadási darabok mindenütt a technikai képzettséghez képest állapították meg, különös tekintettel a hazai szerzők műveire.

Alább közlöm a tananyag és a használt tankönyvek ki-
mutatását.

I. FŐTANSZAKOK.

A) ZONGORA TANSZAK.

a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Helyes kéz- és újjtartás; 5 újjas gyakorlatok. Az alá- és felültevés előgyakorlatai. Kemény hármashangzatok.

Breslaur Emil Zongoraiskolájából az I. füzet a 46. lapig. — Bohm C. op. 300. I. füzetből a 12 első szám.

4 kézre: Grenzbach E. 12 Klavierstücke zu vier Händen im Umfange von 5 Tönen. 2. Hefte. — Tours Berthold Jugend-Album. 8 Charakterstücke. 2 Hefte.

II. OSZTÁLY.

A kemény skálák 2 nyolczadon legato. Lágyszólamok.

Breslaur E. Zongoraiskolájából I. füzet a 46-ik laptól végig. — Zimay L. Elemi és technikai gyakorlatok I. f. — Bohm C. op. 300. I. f. 12—30-ig. — Oesten Th. op. 61. I. f.

4 kézre: Kullak Th. Materialien. III. és V. füzet. — Löschhorn Zehn Kinderstücke 2. H.

b) *Közép kiművelési tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Harmonikus mollskálák legato. Kemény és lágyszólamok, 3 szólamban törve 2 nyolczadon át. — Zimay L. Elemi és technikai gyakorlatok II. f.

Tanulmányok: Biehl op. 44. I., II. f. — Köhler op. 242. vagy op. 50.

*) A gordonka- és cimbalom tanszaknál egyúttal a „Magyar Zeneiskola“ tanterve és tananyaga.

Előadási darabok: Berens op. 81. 6 Kinder-Sonaten. — Janke G. op. 19. Sonatine F-dur. — Lichner op. 111-ből Nelke, Tulpe, Vergissmeinnicht. — Spindler „Sylphen“-ből a kis keringő. — Kuhlau és Clementi legkönnyebb szonatinái válogatva, tételenként.

4 kézre: Weber 9 leichte Stücke aus op. 3. — Krause A. Jugendbibliothek für das Pianoforte zu vier Händen.

II. OSZTÁLY.

Dur és harmonikus moll-skálák játéka legato és staccato, 2 nyolczadon át. Dur és moll-hármasok 4 szólamban törve és futamokban, 2 nyolczadon át. A hetedhangzatok törve. — Zimay L. Elemi és technikai gyakorlatok. III. f.

Tanulmányok: Bertini op. 100. — Hüntten op. 80. — Czerny op. 849. I. f. Etudes de mécanique.

Előadási darabok: Heller op. 47. I. f. — Heller Kleine Preludien (für Fl. Lili.) — Clementi, Kuhlau, Dussek szonatináiból válogatva. (Peters Sonatinen Album.) — Diabelli op. 151. és 168. szonatinák. — Handrock szonatinái op. 66. — Czerny két szonatinája op. 49. — Schumann Jugend-Album (válogatva). — Moscheles Trois Rondeaux op. 18. — Reinecke szonatinái op. 136. — Herz H. Jugend-Leben op. 31. — Gurlitt Jugend-Album (válogatva). — Kullak Th. Kinder-Leben op. 68. I. f. — Volkmann R. op. 27. I. és II. f. — Moscheles Bonbonnière musicale op. 55. — Rhode Freudvoll. — Handrock Scherzino op. 64. No. 2. — Gounod Ch. Le Bal d' Enfants.

4 kézre: Enckhausen Instr. mel. Tonstücke. — Löw Prakt. Lehrgang des 4 hdg. Spiels (Litolff).

III. OSZTÁLY.

A dur, valamint a dallami és összhangzati moll-skálák ismétlése, 8-ad menet és ellenmozgásban, legato és staccato 4 oktáván keresztül. Dur és moll hármas és heted hangzatok játéka helyzetenként törve, valamint futamokban 4 oktáván át. A kézcsukló gyakorlása oktávák, esetleg sext fogások által. — Mertke Technische Uebungen.

Tanulmányok: Bertini op. 29, a következő sorrendben: 7, 8, 13, 12, 16, 17, 3, 20, 22, 23, 1, 24, 10, 11, 18, 6, 5 stb. —

Herz op. 151. — Czerny Passagen-Uebungen op. 261. 1. 2. 3. f. — Berens op. 88. 1. 2. f.

Előadási darabok: Clementi, Kuhlau, Dussek nehezebb szonatinái a Peters-Albumból. — Köhler op. 201. szonatina G-dur. — Kuhlau op. 88. szonatina A-moll. — Reinecke op. 48. szonatina C-dur. — Oginsky Hummel Polonaise-ek válogatva (Peters). — Mosonyi M. 12 életkép a magyar gyermekvilágból. — Beethoven Hat változat egy svájci dal felett. — Heller op. 125. I. és II. — Händel-Bülow 12 könnyű zongora darab. — Dussek La Matinée. — Handrock Scherzando G-dur op. 23. — Wartenstein op. 1. Grazietta. — Wartenstein op. 4. Am Wiesenbächlein. — Pacher Variation über ein öst. Volkslied. — Beethoven Albumblatt für Elise. — Zimay L. op. 21. Jellemrajzok magyar népdalokból.

4 kézre: Schmitt Jakab op. 208. és 209. — Diabelli 28 melodische Tonstücke. — Volkmann op. 11. Musikalisches Bilderbuch.

6 kézre: Thern K. Magyar induló. — Juhász Aladár Trio.

IV. OSZTÁLY.

Az összes kemény és lágy skálák nyolczad, harmad, hatodmenetekben és ellenmozgásban. A hármas, valamint az uralgó és szűkített heted hangzatok folyékony játéka törve és futamokban, minden helyzetben párhuzamosan, valamint különféle kombinációkban. A kézcsukló gyakorlása. — Mertke Technische Uebungen.

Tanulmányok: Biehl op. 66. I. II. III. f. — Czerny Schule der Geläufigkeit I. II. f. — Bach S. Kleine Preludien válogatva és az I. kis fuga.

Előadási darabok: Gobbi H. op. 19. I. II. f. — Liszt F. Romance oubliée. — Heller op. 47. II. f. — Mozart C-dur és E-moll szonátái. — Mozart D-dur rondo. — Haydn G-dur, C-dur és E-moll szonátái. — Beethoven G-dur, később G-moll szonáta op. 49. — Reinecke op. 98. F-dur és op. 47. D-dur szonátái. — Beethoven Változatok G-durban, valamint „Nell cor piu non“ felett. G-moll. — Schubert Scherzo B-durban. — Bach F. E. Solfeggieto.

4 kézre: Zellner L. 4 hdge Klavierstücke 1. 2. 3. f. — Reinecke op. 54. I. II. f. — Weber op. 3. és op. 10. — Schubert Kindermarsch. — Raff op. 82.

Kamara-zene: Schubert op. 137. — Weber op. 13. — Küken op. 12. — Hauptmann op. 6. — Grädener op. 41. — Krause

op. 8. — Jansen G. op. 39. — Krause op. 12. — Mayseder Gyer-
mektriók. — Mayer op. 16. — Gurlitt op. 10.

V. OSZTÁLY.

Az összes hangrovatok dynamikai árnyalatokkal s gyorsabb időmértékben való ismétlése. A hármas és heted hangzatok párhuzamos és vegyes helyzetben, felülről és alulról, törve, valamint futamokban minden hangnemben. A kézcsukló gyakorlása. — Újj gyakorlatok folytatása. Mertke Technische Uebungen.

Tanulmányok: Czerny Schule der Geläufigkeit III. IV. f. — Köhler op. 128. I. II. f. — Krause Trilla tanulmányaiból válogatva. — Bach S. Kétszólamú inventiói teljesen. — Chován Oktáva-tanulmányai I. f. — Heller op. 45. I. II. f.

Előadási darabok: Mozart Két F-dur szonátája ($\frac{3}{4}$ -ben). — Mozart A-dur és B-dur szonátája. — Mozart D-moll ábránd. — Clementi szonátái: D-dur op. 26. G-dur op. 25. B-dur op. 47. Es-dur op. 12. — Haydn szonátái: F-dur, D-dur, Cis-moll, Es-dur ($\frac{3}{4}$ -ben). — Beethoven op. 33. 7 bagatell. — Dussek szonátái: op. 9. No. 1. és op. 23. — Gaál F. op. 41. — Bartay Ede Scherzo és Andante a H-moll symphoniából. — Raff 3 szonatilles. — Field Nocturno B-dur, Es-dur. — Jensen Wanderbilder I. f. — Chován 5 zenekép op. 15. — Mendelssohn dalaiból a 4. 6. 9. 12-ik. — Brüll 7. Albumblätter. — Gade Aquarellen op. 19. I. II. — Schytte Albumblätter. — Chopin könnyű keringői és mazurkái.

4 kézre: Bertini op. 97. — Beethoven D-dur szonátája op. 6. — Beethoven Polonaise favorite op. 42. — Volkmann op. 39. I. és II. f. — Volkmann op. 55. Rondo. — Mozart szonátái D-dur, B-dur. — Clementi 6 szonatinája. — Kiel Fr. op. 74. — Reinecke op. 130. — Volkmann op. 24.

Kamara-zene: Schubert hegedű szonátái. — Haydn szonátái hegedű vagy gordonkával. — Hiller F. op. 28. — Gottwald A. op. 5. — Mozart Triói: C-dur, G-dur. — Haydn Triói: G-dur, Fis-moll, C-dur, E-dur.

c) Felsőbb kiművelési tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Az összes hangrovatok és hangzatok ismétlése, változatokkal kibővítve. A kettős terciz hangrovatok elsajátítása párhuzam-

mos és ellenkező mozgásban. Az akkordok teljes fogásban való gyakorlása. A legegyszerűbb újjgyakorlatok ismétlése s ezek mellett Czerny 40 napi tanulmányaiból az első 20 gyakorlat.

Tanulmányok: Cramer—Bülow 50 tanulmány. — Czerny Kunst der Fingerfertigkeit. I. II. f. — Chován Oktáva tanulmányai II. f. op. 18. — Bach S. Francia suitejeiből E-dur, C-moll, H-moll és Es-dur. — Bach S. 3 szólamu inventióiból a 15. 5. 6. 1. 12. 13. 10-ik.

Előadási darabok: Mozart D-dur $\frac{4}{4}$ és $\frac{6}{8}$, A-moll, C-moll, F-dur ($\frac{4}{4}$). — Haydn Es-dur szon. ($\frac{4}{4}$). — Clementi szonátái: Fis-moll, G-dur, op. 46., C-dur, op. 36. — Beethoven szonátái: G-dur, E-dur op. 14, C-moll op. 10, F-moll op. 2. — Haessler Gigue D-moll. — Schütt op. 16. Etude mignonne. — Heller op. 16. — Brüll op. 11. — Major Gy. op. 8. Capriccio. — Schumann Albumblätter és Kinderscenen. — Schubert Impromptu As, Es és G-dur, op. 90. — Mendelssohn dalaiból: 1. 14. 22. 48. stb. — Mendelssohn op. 16. Caprice A-moll, E-moll. — Chopin megfelelő keringői és mazurkái. — Chopin Gis-moll polonaise. — Chopin Es-dur nocturno op. 9. — Chován op. 11. — Grieg Poëtische Tonbilder. — Heller op. 81. — Chován op. 1. — Seeling Schilllieder.

4 kézre: Mozart hátralevő szonátái és a fuga. — Hofman A. Silhuetten aus Ungarn. — Hofmann russische Tänze und Lieder. — Schubert könnyebb indulói. — Volkmann op. 57. — Fuchs R. op. 4 és op. 7. — Gade Niels op. 18. — Schumann op. 130.

Kamara-zene: Schumann op. 94. — Schubert gordonka-szonáta. — Hummel F. op. 9. — Mendelssohn op. 4. — Bach F. E. Hegedű-szonáta. — Mozart hegedű-szonátái. — Beethoven Hegedű-szonátái: F-dur, D-dur. — Mozart kis B-dur triója. — Haydn triói: Es-dur, A-dur, E-moll. — Bargiel op. 6. — Hummel F. F-dur és G-dur triói.

II. OSZTÁLY.

A hangrovatok ismétlése. A hármas és heted hangzatok kettős fogásokban és oktávákban. Az oktáva skálák különféle ritmikai változatokkal. — A kettős terc hangrovatok ismétlése s a kettős sext hangrovatok elsajátítása. Transponálás. Czerny napi tanulmányaiból a 20—40-ig s az előbbieket ismétlése (tempóban).

Tanulmányok: Clementi Gradus ad Parnassum. — Moscheles op. 70. I. f. — Czerny Kunst der Fingerfertigkeit III. IV. f. —

Bach S. Angol suitejeiből A-dur, A-moll, G-moll, F-dur, E-moll, D-moll (válogatva) és a három szólamú invenciók befejezése. — Kullak oktáva-tanulmányai.

Előadási darabok: Mozart C-dur és C-moll ábránd. — Beethoven szonátái: F-dur op. 10., C-moll op. 13., B-dur op. 22. — Gaál F. op. 19. Magyar rhapsodia. — Siposs Pusztai hangok. — Siposs Pásztorhangok. — Beethoven szonátái A-dur és C-dur, op. 2. — Hummel op. 13. — Scarlatti szonátáiból válogatva. — Händel E-dur, Es-dur változatok. — Rameaux—Bülow Gavotte A-moll. — Grand Gigue B-moll. — Haydn Változatok F-mollban. — Schubert Es-dur szonátája op. 122. Impromptu C-moll op. 90. Momens musicaux. — Schumann Waldscenen, Arabeske, Blumenstück. — Schumann op. 12. — Rheinberger op. 5. (1, 2, 3.) — Field A-dur nocturne. — Chopin nocturne-jei: op. 55, op. 15, op. 32. — Chopin Polonaise A-dur, Cis-moll. — Chopin Walzer E-moll, Ecosystemes. — Chopin Cis-moll Impromptu, Mazurkák. — Reinhold op. 20. — Weber Polacca E-dur. Aufforderung zum Tanz. — Chován Nocturno op. 6. — Zimay Nocturno op. 39. és 29. — Gluck—Brahms Gavotte. — Schütt Walzer op. 17. — Brüll op. 51. stb.

4 kézre: Schumann op. 85, op. 66, op. 109. — Volkmann op. 46. — Jensen op. 59. — Rubinstein op. 50. — Haydn és Mozart symphoniái. — Onslov op. 22, op. 7. — Hofmann Angol dalok. — Beliczay Serenáta. — Moszkovszky Spanyol tánczok.

Kamara-zene: Beethoven op. 12. — Reinecke op. 22. — Reissiger szonáta zong. és heg. — Onslov op. 11. — Hummel op. 104. — Mendelssohn op. 17. — Lachner op. 140. — Reissiger op. 164. — Weber op. 63. — Marchner op. 29. — Gade Novellettek op. 29. — Fesca op. 11. — Hummel op. 83. — Beethoven op. 1. — Brüll op. 14. — Beethoven op. 11. — Saint-Saens op. 18.

III. OSZTÁLY.

Technikai gyakorlatok folytatása. Czerny virtuoz tanulmányok.

Tanulmányok: Kessler op. 20. I. II. III. f. — Köhler speciál-tanulmányok I. II. f. — Kleinmichel op. 50. — Kullak Oktáva tanulmányai. — Bach S. Wohltemperirtes Klavier. — Chopin praeludes-jei.

Előadási darabok: Beethoven szonátái: D-dur op. 10, Es-dur

op. 7, As-dur op. 26, D-dur op. 28, G-dur, Es-dur, D-moll op. 31, Gis-moll, Es-dur op. 27. — Beethoven Andante favori F-dur, F-dur változatok, — Schubert op. 78, op. 120, op. 142. — Mozart A-moll rondo. — Bach S. Olasz verseny. — D'Albert op. 1. — Raff op. 157. — Schumann op. 12. — Rubinstein Kamenoy Ostroy. — Liszt Soirée de Vienne No. 6. 8. — Liszt Valse Caprice As-dur, Le Rossignol. — Brahms op. 9, op. 76. — Brüll op. 20. — Jensen op. 43. — Volkmann op. 25. — Schumann op. 28, op. 4, op. 2, op. 26. — Mendelssohn op. 82, op. 83, op. 33. — Ábrányi, Aggházy, Beliczay, Horváth A., Székely és Zimay magyar rhapsodiáiból és más műveiből válogatva.

4 kézre: Brahms Magyar tánczok. — Aggházy op. 75, op. 79. — Chován Magyar tánczok. — Chován op. 12, op. 14. — Jensen op. 45. — Beethoven, Schumann, Mendelssohn symphoniái. — Gobbi H. Suite hongroise.

Kamara-zene: Beethoven op. 23, op. 30, op. 96. — Mendelssohn op. 45, op. 58. — Schumann op. 73. — Volkmann op. 3. — Rubinstein op. 52. — Beethoven op. 70. — Schubert op. 99. — Mendelssohn op. 49. — Schumann op. 63. — Chován op. 10.

B) HEGEDŰ TANSZAK.

a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Hegedű és vonótartás. A vonókezelés gyakorlása az üres húrokon. A balkéz ujjainak alkalmazása, tekintettel a tiszta intonációra. Vonásnemek. Kemény és lágy skálák 4 keresztig és bé-ig. Kemény és lágy hármasok 4 keresztig és bé-ig.

Huber—Rieding Hegedűiskola I. f. — Schubert F. 50 leichte Duettinen.

II. OSZTÁLY.

Az összes kemény és lágy skálák és hármasok. Kromatikus skála. Vonásnemek.

Huber—Rieding Hegedűiskola II. f. — Wohlfahrt F. op. 54. Schubert F. 50 leichte Duettinen folytatása.

b) Közép kiművelési tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Az összes dur és moll skálák és hármások. Vonásnemek. Kettős fogások. — Huber—Rieding Hegedűiskola III. f.

Tanulmányok: Hermann Tonleiter und Lagenschule I. f. — Wohlfahrt F. op. 54. folyt.

Duettek: Pleyel op. 8. I. f. — Mazas op. 85.

Előadási darabok: Beriot Ch. de 36 Etudes mélodiques I. f. — Ehrhardt op. 37. I. f. — Grünwald op. 8. — Meyer L. op. 4.

II. OSZTÁLY.

A 2-ik és 3-ik fekvés. Kemény és lágy skálák és hármások a 2-ik és 3-ik fekvésben. Kettős fogások a 2-ik és 3-ik fekvésben. Heted hangzatok. — Huber Hegedűiskola II. rész, 2-ik és 3-ik fekvés. — Hermann Tonleiter und Lagenschule I. kötet. — Blumenstengel Läufer und Akkordübungen I. f.

Tanulmányok: Hering K. op. 20. — Kayser H. E. op. 44. — Wohlfahrt F. op. 45.

Előadási darabok: Chopin Fr. Lengyel dalok. — Grünwald A. op. 8. — Kuhn A. op. 1. — Meyer L. op. 8.

Duettek: Pleyel op. 8. II. f. — Viotti Duos concertants I. f. — Dancla Duos III. IV. f.

III. OSZTÁLY.

4-ik és 5-ik fekvés. Az összes skálák, hármások és kettős fogások a 4-ik és 5-ik fekvésben. Az 5 első fekvés egybekapcsolása. Heted hangzatok. — Hüber Hegedűiskola II. rész 4-ik és 5-ik fekvés. — Hermann Tonleiterschule II. k. — Blumenstengel Läufer und Akkordübungen II. f.

Tanulmányok: Böehmer C. op. 59. — Rolla H. op. 20. (posth.) — Wohlfahrt Fr. op. 45. — Kayser op. 36. — Mazas op. 36. I. f.

Előadási darabok: Berens Fünf Salonlieder. — Dancla Ch. op. 89. — Schumann 12 Stücke aus dem Jugend-Album. — Mendelssohn Ausgewählte Lieder. — Haydn, Mozart, Beethoven könnyebb szonátái. — Dancla Viotti Duoinak folytatása.

IV. OSZTÁLY.

6-ik és 7-ik fekvés. Skálák, hármasok és kettős fogások a 6-ik és 7-ik fekvésben. A 7 első fekvés egybekapcsolása. Arpeggiók, Flageolet. — Huber Hegedűiskola II. rész 6-ik és 7-ik fekvésben. — Herman Tonleiterschule II. k. — Dancla op. 74. — École du Mécanisme.

Tanulmányok: Kayser op. 36. — Mazas op. 36. II. f. — Dont Gradus ad Parnassum op. 37. — Feigerl 24 gyakorlat. — Beriot 10 études. — Dancla Viotti Duoinak folytatása.

Előadási darabok: Haydn, Mozart, Beethoven megfelelő szonátái. — Grieg op. 12. — Kallivoda op. 103. — Mendelssohn Lieder ohne Worte. — Alard op. 50. — Dancla op. 1, op. 3, op. 9, op. 57, op. 118. — Vieuxtemps op. 7, op. 8. — Viotti I. B. Andante et rondo. — Beriot Cinq airs variés. — Dvorzak v. Walden E. op. 11. — Held A. op. 76. — Hubay I. Un contre. — Weber C. M. Rondo. Perpetuum mobile.

V. OSZTÁLY.

Az összes fekvések és azoknak egybekapcsolása. Kemény és lágy skálák és hármasok 2 nyolczadon át. — Hermann Tonleiterschule III. k. — Dancla op. 74.

Tanulmányok: Kreutzer 1—30. — Fiorillo 24 gyakorlat. — Vieuxtemps op. 48. — Dancla op. 73. — Viotti, Dancla duóinak folytatása.

Előadási darabok: Alard op. 47. — Kéler B. op. 134. — Dancla op. 55. — Hauser M. op. 43. — Rode op. 12, op. 16. — Sauret E. op. 14, 28. — Spohr op. 145. — Vieuxtemps op. 18. — Haydn, Mozart, Beethoven szonátái.

c) *Felsőbb kiművelési tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Skálák 3 oktáván. Tört dur és moll hármasok. Szűk hetesek.

Tanulmányok: Vieuxtemps 36 tanulmány. — Kreutzer 42 tanulmány. — Fiorillo 36 tanulmány. Meerts Etudes rhythmiques. Campagnoli 20 tanulmány. — Hauptman duók.

Előadási darabok: Tartini 6 szonáta. — Händel szonáta. — Alard op. 3. — Beriot op. 30. — David op. 6, 7, 11, 13, 15, 18,

19. — Hiller op. 87. — Popper D. op. 39. — Rode op. 10. — Vieuxtemps op. 9. — Wieniawszky op. 9. — Beriot, Rode, Kreutzer, Viotti hegedű-versenyeiből válogatva.

II. OSZTÁLY.

Skálák 4 oktáván. — Skálák harmadokban, hatodokban és oktávákban. Skálák egy húron.

Tanulmányok: Rode 24 gyakorlat. — Gavinies 24 gyakorlat. — Rovelli 12 gyakorlat. — Campagnoli 7 divertissement. — Beriot 60 tanulmány. — Spohr, Beriot duettek.

Előadási darabok: Bach 1. és 6. szonáta. — Spohr 2. 7. és 12. verseny. — Lipinszky Concert militaire. — Vieuxtemps Fantasia appassionata. — Vieuxtemps 6. és 7. verseny. — Hubay Suite. — Godard Concerto romantique. — Hauser M. op. 39. — Hiller op. 152. b) — Joachim Variationen für Violine. — Saint—Saëns op. 20. — Zichy Géza Magyar ábránd.

III. OSZTÁLY.

Az előbbi osztály tananyagának ismételése és gyakorlása.

Tanulmányok: Dont 24 tanulmány. — Saint—Lubin 6 tanulmány. — Mayseder 6 tanulmány. — Vieuxtemps 6 tanulmány. Wieniawszky Tanulmányok.

Előadási darabok: Bach 2. 3. és 4. szonáta. — Mendelssohn versenymű. — Sohr 6. 8. és 9. verseny. — Vieuxtemps 1. és 2. verseny. — Molique A-moll és D-moll verseny. — Wieniawszky D-moll verseny. — Bruch 1. és 2. verseny. — Adelberg op. 4. — David op. 21, op. 16. — Dont op. 21. — Ernst H. W. op. 22. — Hauser M. op. 2, op. 61. — Hubay J. Csárdajelenetek. — Kohne Ridley Magyar ábránd. — Nachéz T. op. 76. — Singer op. 7, op. 24.

C) GORDONKA TANSZAK.

a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

A gordonkajáték elemei, kéztartás, vonókezelés. Gyakorlatok az üres húrokon. A balkéz ujjainak alkalmazása, tekintettel a tiszta intonációra. Vonásnemek. Kemény és lágy skálák, kemény és lágy hármasok 4 keresztig és bé-ig.

II. OSZTÁLY.

Az összes kemény és lágy skálák és hármasok egy nyolczad terjedelemben. Kromatikus skála. Vonásnemek.

Tankönyv mind a két éven át Schröder Gordonkaiskolája I. rész.

b) Közép kiművelési tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

2-ik és 3-ik fekvés. Valamennyi dur skála és hármas 2 nyolczadon át. — Schröder op. 48. — Forberg op. 23. — Duett: Gross op. 5.

II. OSZTÁLY.

4-ik és 5-ik fekvés. Valamennyi lágy skála és hármas 2 nyolczadon át. — Schröder op. 57. — Fitzenhagen op. 3. — Duett: Lee op. 101.

III. OSZTÁLY.

Az összes fekvések. Valamennyi dur-skála és hármas 3 nyolczadon át. — Schröder op. 57. II. f. — Dotzauer op. 160. és 120. — Hauser Lieder ohne Worte. — Goltermann op. 17, 22. — Duett: Dotzauer op. 9, 103.

IV. OSZTÁLY.

Valamennyi lágy skála és hármas 3 nyolczadon át. — Kummer op. 106. — Lee op. 82, 83, 105. — Romberg op. 42, 46, 51, 61. — Goltermann op. 35, 60. — Davidoff Románcz op. 23. — Duett: Lindner op. 32.

V. OSZTÁLY.

Skálák 4 nyolczadon át. Hüvelykbetéti gyakorlat. — Schröder Iskola III. f. — Baudiot op. 23. I. f. — Bockmühl op. 41. — Dotzauer op. 54. II. III. f. — Goltermann IV. és V. Concert. — Klengel Concertino. — Marx Markus op. 26. Lyrische Stücke. — Mendelssohn Lieder ohne Worte op. 109. — Davidoff op. 30.

c) Felsőbb kiművelési tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Skálák, hüvelykbetéti gyakorlatok. Oktávok, terczek. — Grützmacher op. 38. I. f. — Merk op. 11. — Dotzauer op. 115,

178. — Schröder op. 51. III. f. — Goltermann I. II. III. Concert. — Schröder I. II. III. Concert. — Bach az első 3 szonáta. — Servais Romanesca. — Volkmann Románcz stb.

II. OSZTÁLY.

Skálák s az előbbi gyakorlatok ismétlése és kibővítése. — Staccato és *epiccato*. — Flageolet-ek, Bondiot op. 23. II. f. — Dupert 21 gyakorlat. — Swert Les Arpéges. — Servais 6 Capricen. — Battanchon op. 6, 7. — Bach többi szonátája. — Arnold I. II. és III. Concert. — Romberg Concertino. — Romberg II. és IV. Concert. — Chopin—Servais Nocturne. — Field 9 nocturne. — Davidoff op. 20. (a „Szökőkút“ kivételével). — Popper op. 11, 12, 23, 3. — Rubinstein op. 11.

III. OSZTÁLY.

Az összes tanultaknak ismétlése és gyakorlása. — Dotzauer op. 24. — Grützmacher op. 38. II. f. — Piatti op. 25. — Schröder Concert-Studien. — Romberg többi Concertjei s az újabb irodalom Concertjei, u. m. Davidoff, Servais, Popper, Saint—Saëns, Raff, Reinecke, Molique, Lindner, Hoffmann stb.

D) CZIMBALOM TANSZAK.

a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Csuklógyakorlatok. Hangsorok 4 keresztig és bé-ig, hármas hangzatok, domináns és szűkített hetes hangzatok 2 nyolczad terjedelemben. — Bordeaux G. Előkészítő Czimbalomiskola, azután Késmárky Czimbalomiskolája I. füzetének fele; könnyű népdalok.

b) *Rendes tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

Tremolo, hat keresztig és bé-ig hangsorok, hármas hangzatok, domináns és szűkített hetesek 3 nyolczad terjedelemben, kromatikus hangsor. — Késmárky Czimbalomiskolája I. füzetének második fele. — Könnyebb átíratok. — Allaga Czimbalomiskolájából gyakorlatok válogatva.

II. OSZTÁLY.

A 3 keresztes és bés hangnemekig minden hangnemben külön a hanglépcső, tonika-hármas, domináns hetes hangzat, terczenetek a czimbalom egész terjedelmében, hangsorok és hangzatok felbontva. — Késmárky Czimbalomiskolája II. füzetének első fele. — Kayser, Kreutzer, Libon, Rode, Alard gyakorlatok, régi verbunkosok. — Allaga Czimbalomiskolájából a 12 nagy gyakorlat és operaátiratok.

III. OSZTÁLY.

A 7 keresztes és bés hangnemekig mint fönn. — Késmárky Czimbalomiskolája II. füzetének második fele. — Kayser, Kreutzer, Libon, Rode, Alard gyakorlatok. — Allaga Czimbalomiskolájának II. füzete.

H. KÖTELES TÁRGYAK.

A) ZENEELMÉLET ÉS GYAKORLATI HANGJEGYÍRÁS.

— Kötelező a zongora, hegedű és gordonka tanszak előkészítő tanfolyamának I. és II. osztályában. —

a) *Előkészítő tanfolyam.*

I. OSZTÁLY.

A zenéről általában. A hang. A hang felírása. Vonalrendszer. Kulcsok. Hangtávolság. Egész és félhang távolság. Diatonikus és kromatikus féltávolság. A hangértékek és szünjelek. Ütenyek. Kereszt, bé, feloldójel. Hangsorok. A tiszta és nagy hangközök ismertetése és azoknak éneklése. Kemény és lágy hármasok képzése és éneklése.

Tankönyv: Szent-Gály Gyula Zeneelmélet. — Breslaur E. A hangjegyírás iskolája I. f. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

II. OSZTÁLY.

Az I. osztály tananyagának kibővítése, különös tekintettel a hallás képzésére. A kemény és lágy hármas hangzatok meg-

fordítása és azoknak hallás után való biztos felismerése és éneklése. Zenei diktálás.

Tankönyvek mint az I. osztályban.

b) Közép kiművelési tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

A tiszta és nagy hangközök ismétlése, a kis hangközök ismertetése és éneklése. Kromatikus és enharmonikus skálák. Hangnemek. Ötöd és negyed kör. A dur és moll hangnemek rokonsága. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Szent-Gály Gy. Zeneelmélet. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

II. OSZTÁLY.

Az összes hangközök ismétlése és írása s azoknak felismerése. Az u. heted hangzatok képzése és éneklése, s azoknak legegyszerűbb összekötése és feloldása. Zárlatok. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Zeneelméletre nincs. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

III. OSZTÁLY.

A leggyakrabban használt mellék heted hangzatok ismertetése és összekötése. A motívum, a zenei gondolat és zenei mondat ismertetése és ezek ütemviszonyainak elemzése. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Zeneelméletre nincs. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

IV. OSZTÁLY.

Alterált hangzatok dur és moll-ban. Átnyújtások. A zenei körmondat ismertetése. A dalformák. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Zeneelméletre nincs. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

V. OSZTÁLY.

Az összes elméleti tananyag ismétlése. Átfutó és váltó hangok. Orgonapont. Modulatio. A szonáta és rondo formák. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Beliczay Gyula A zene elemei. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

A zeneelméletet a czimbalom tanszak és a karének tanfolyam növendékei külön hallgatják. Tananyaga:

1. A karének tanfolyamon.

I. OSZTÁLY.

A hangjegyek ismertetése. Magas és mély hangok. Nyolczadok beosztása. Vonalrendszer. Segédvonalak. Kulcsok. Módosító jelek. Hangtávolság. Egész és fél hangtávolság. Diatonikus és kromatikus féltávolság. Hangsorok. Természetes hangközök. Kemény hangsorok és hármás hangzatok. Eredeti lágy hangsorok. Összhangzati lágy hangsorok és hármás hangzatok. Dalami lágy hangsorok. A nagy, kicsiny, tiszta, bővített és szűkített hangközök. A hangközök megfordítása. Hangnemek. Ötöd és negyed kör. A hangnemek rokonsága. Összhangzattan. A hármás hangzatok összefüzése. Zárlatok.

Tankönyv: Szent-Gály Gy. Zeneelmélet.

II. ÉS III. OSZTÁLY.

Domináns heted hangzatok és fordításai. Mellék heted hangzatok és fordításai. Álzárlatok. A mellék heted hangzatok különféle feloldásai. Módosított hangzatok. Átnyújtások. Az alaktan elemei, különös tekintettel az énekformákra.

Tankönyv: az összhangzattanra Major Gy. Összhangzattan. Formatanra nincs.

2. A czimbalom tanszakon.

a) Előkészítő tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Hangjegyek ismertetése. Magas és mély hangok. Nyolczadok beosztása. Vonalrendszer. Segédvonalak. Kulcsok. Hangtávolság. Egész és féltávolság. Módosító jelek. Kemény hangsor. Hangközök. Gyakorlati hangjegyírás. Zenei diktálás.

Tankönyvek: Breslaur E. A hangjegyírás iskolája. — Szent-Gály Gy. Zeneelmélet. — Götze H. Schreib u. Singübungen.

b) Rendes tanfolyam.

I. OSZTÁLY.

Lágy hangsor (eredeti). Mesterséges hangközök és azok megfordítása. Összhangzati lágy hangsor. Kemény és lágy hármas hangzatok. Zenei diktálás.

Tankönyvek: A hangyjegyírás iskoláján kívül mint fönt.

II. OSZTÁLY.

Dallami lágy hangsor. A hármas hangzatok megfordítása. Hangnemek. Hangnemek rokonsága. Domináns hetes hangzat. Zárlat. Zenediktálás.

Tankönyvek mint az I. osztályban.

B) ZENESZERZÉS.

— Kötelező tárgy a zongora, hegedű és gordonka tanszak felsőbb kiművelési tanfolyamában. —

I. OSZTÁLY.

Általános zeneelmélet. Dur és moll hangnemek, hanglépcsők, hangközök. Összhangzatok. Törzshangzatok. Kétszólam különféle haladása által keletkező hibák. — I. Dur hangnem. A dur hangnem összes akkordjai és azok megfordításai kezelésének és egybekötésének szabályai. — II. Moll hangnem: A moll hangnem összes akkordjai és azok megfordításai és egybekötése (bővített hármas hangzat). — Kereszt állások. A heted akkordok szabad fellépése. Az átnyújtások elmélete és gyakorlata. Zárlatok. Hangzatok többértelműsége. Hangnemek rokonsága. Hangnemi kitérések: diatonikus, kromatikus, enharmonikus és szabad úton. Kromatikus lépések a hangnem elhagyása nélkül. Másított hangzatok. A magyar zenének a kromatikán alapuló sajátosságai. A zenei tétel kiékesítései. 1. A szűk és tág összhangosítás felváltott használata. 2. Rhytmikus és összhangzatos figuratio. 3. Átmenő zöngék. 4. Váltakozó zöngék. 5. Előlegezett és késleltetett zöngék. 6. Orgonapont és fekvő zöngék. A számozott cantus lejátszásának gyakorlása.

Tankönyv: Major Gy. Összhangzattan.

II. OSZTÁLY.

Adott dallamok és chorálok összhangosítása, a törzshangzatok megadásával és szabadon. Egyszerű ellenpont. A szólamvezetés általános szabályai a szigorú és szabad tételben. A kétszólamú ellenpont öt nemének elmélete és gyakorlása. A három és négszólamú ellenpont. Szabad és figurált cantus firmusok összhangosítása. Az 5—8 szólamú tétel szabályai. Utánzatok. Kánon. A fuga elmélete és a kétszólamú fuga szerkesztésének gyakorlása. A kettős és többszörös ellenpont, valamint a chorális fuga különböző nemeinek rövid ismertetése. Ellenpontozati remekművek elemzése.

Tankönyv: nincs.

III. OSZTÁLY.

Alaktan. A zenei formák elemei. A dallam részei és szerkesztésének tárgyalása. I. Hangszeres zeneformák: 1. Egyszerű dalforma. 2. Összetett dalforma. 3. Változatok. 4. Szonátaforma. 5. Rondóforma. 6. Ábrándforma. II. Ének-zeneformák. 1. Recitativ. 2. Ária. 3. Kettős, hármas, négyes stb. 4. Együttesek. Opera finale. A magyar zene sajátos formái, különös tekintettel a rythmikára is. — Hangszertan: a) Vonóhangszerek. b) Fafúvók. c) Rézfúvók. d) Verőhangszerek. — A vezérkönyvek beosztásának ismertetése és a vezérkönyvolvasás, illetve játszás fogalma. Remekművek formai elemzése.

Tankönyv: nincs.

C) ÖSSZHANGZATTAN.

— Kötelező a czimbalom tanszak rendes tanfolyamának III. osztályában. —

A kemény és lágú hármasok összekötése alapállásban és fordításban. A domináns hetes és a leggyakrabban használt mellék hetesek ismertetése és összekötése. Alterált hangzatok. Átnyujtások. Átfutó és váltó hangok. Orgonapont. Modulatio.

Tankönyv: Major Gy. Összkangzattan.

D) FORMATAN.

— Kötelező a czimbalom tanszak rendes tanfolyamának IV. osztályában. —

A motivum. A zenei gondolat és zenei mondat ismertetése és ezek ütemviszonyainak elemzése. A zenei körmondat. Dalformák. A szonáta és rondó formák. Az ellenpontozati műformák rövid ismertetése.

Tankönyv: nincs.

E) ZENETÖRTÉNET.

— Kötelező tárgy a zongora, gordonka és hegedű tanszak felsőbb kiművelési I. és II., a karének tanfolyam II. és III. évében, továbbá a czimbalom tanszak rendes tanfolyamának II. és III. osztályában. —

Tankönyv: id. Ábrányi K. Zenetörténet.

I. OSZTÁLY.

Bevezetés. A zenetörténet fogalma, célja és feladata. A zeneművészet keletkezése. A zenetörténeti műemlékek. A zenetörténet főkorszakai. Az ókori zene. A modern zene. A keresztény zene kezdete. A többszólamú ének keletkezése. Németalföldi iskola. Római iskola. Protestáns egyházi zene. Temperált hanglétra. Az oratorium és opera kezdete. Bach S. Az opera reformja. Haydn, Mozart, Beethoven.

II. OSZTÁLY.

Beethoven utáni korszak. A nagy klasszikusok epigonjai. Régebbi romantikusok. Újabb klasszikusok. Újabb romantikusok. A magyar zene története.

F) A ZENEAESTHETIKA RÖVID VÁZLATBAN.

— Kötelező a zongora, hegedű és gordonka tanszak felsőbb kiművelési tanfolyamának III. osztályában. —

I. A fogalmak. II. A zene elemi föltételei. III. A zene alapformái. IV. A zene műfajai. V. A zene szellemi oldala.

Tankönyv: nincs.

G) KARÉNEK.

— Kötelező a zongora, hegedű és gordonka tanszak felsőbb kiművelési tanfolyamának mindhárom osztályában. —

I. OSZTÁLY.

Általános zeneelmélet, dur és moll hangneme, kimerítő rhythmikai tanulmányok, heted hangzatok, különféle találási gyakorlatok.

Tankönyv: Wüllner Kargyakorlatok I. füzetek. — E mellett kettősök Hauptmanntól. — Dr. Harrach I. Arany lant I. f.

II. OSZTÁLY.

Nehezebb találási gyakorlatok dur és moll hangnemben, valamennyi kulcsban. Moduláció. Akkord gyakorlatok. Az enharmonika változatai. Kétszólamú gyakorlatok Schneider, Schelbe, Wüllner, Bertalotti, Lásso, Hasler, Haendel, Gumbolzheimer és Bach műveiből; háromszólamú kargyakorlatok Wüllnertől.

Tankönyv: Wüllner Kargyakorlatok II. f. — E mellett dr. Harrach I. Arany lant II. f.

III. OSZTÁLY.

Tankönyv: Wüllner Kargyakorlatok. — E mellett szemelvények a vegyeskari művekből. — Dr. Harrach I. Magyar Árion. Dörffel Musica sacra I., II. f. — Dr. Harrach I. Arany lant III. f.

H) ZONGORA.

— Kötelező a hegedű és gordonka tanszak felsőbb kiművelési tanfolyama és a karének tanszak mindhárom osztályában. —

Dur skálák tört hármas hangzatokkal. — Schmitt Újjgyakorlatok. — Köhler op. 151. — Biehl op. 66. — Könnyebb szonáták Clementi és Kuhlautól.

II. OSZTÁLY.

Moll skálák tört hármasokkal. — Schmitt Újjgyakorlatainak ismétlése, gyorsabb tempóban. — Czerny Gyorsasági iskolája I., II. f. — Könnyebb szonáták Mozarttól, Beethoventől.

III. OSZTÁLY.

A technikai gyakorlatok folytatása. — Bach kétszólamú in-
vencziói. — Szonáták Haydn, Mozart és Beethoventől. — A tech-
nikai készségnek megfelelő előadási darabok.

I) KAMARA-ZENE.

— Kötelező a zongora, hegedű és gordonka tanszak közép-
kiművelési tanfolyamának IV. és V., felsőbb kiművelési tanfolyamának
mindhárom osztályában. —

(A tananyag: lásd a zongora tanszak tananyagánál.)

V.

Az iskolai év beosztása, vizsgálatok, jutalmak.

Az iskolai év — mint a többi iskoláknál is — szeptember 1-től június 30-ig tart. Mivel a zeneiskola növendékei első sorban más iskolák növendékeiből kerülnek ki, az órarendet úgy állapítottuk meg, hogy az előadások java része a délutáni órákban 4-től 7-ig tartatik, s csak olyanok számára határozzuk meg az órákat más időben is, kik vagy nincsenek ezáltal rendes iskolai kötelezettségük teljesítésében gátolva, vagy egyáltalán nem is járnak más iskolába. Nagyobb szünetet — a többi iskolákhoz hasonlóan — csak karácsonykor és húsvétkor kapnak a növendékek. Ugyanekkor kapják ki a kiművelési osztályok növendékei az időszaki értesítőket is.

Az előkészítő osztályok növendékei — a nagyobb ellenőrzés és főleg a nemes vetélkedés ébrentartása céljából — minden két hónapban kikapják „Szorgalmi könyvecské“-jüket, melyben a két hónap alatt végzett tananyag kimutatása mellett csupán általános osztályzatot kapnak a szorgalomból és magaviseletből.

Mivel az eddigi uzus szerint a februárral kezdődő második félévre is vétetnek föl növendékek, célszerűtlennek bizonyult az értesítőknél időszakonként való kiosztása. E helyett megfelelőbb lenne az iskolai évnek csupán két félévre való beosztása.

A vizsgálatok június hó végével szoktak megtartatni, külön

a főtanszakokból és külön a köteles melléktárgyakból, mely vizsgálatokat a felügyelő bizottság kiküldöttje ellenőrzi, mint vizsgálati elnök. E rendes vizsgálatok befejezése után — melyen minden növendék tartozik megjelenni — vizsgálati hangversenyek is tartatnak, melyeken a különböző tanszakok jelesebb növendékei nyilvánosan mutatják be készülségüket.

Az 1895. márczius hó 11-én tartott tanácsülés a két magánvizsgálat díját — 10 frtot — 3752./1895. sz. alatt jutalmak beszerzésére utalványozta. A folyó 1895/96. tanévre megállapított költségvetési előirányzatban „Jutalmak“ czimén már 10 frt vétetett föl.

A jutalmak méltányos kiosztása mindenesetre csak üdvös buzdításul szolgálhat a növendékeknek, s így jó befolyással bír az általános előmenetelre is, mint ez már más iskoláknál is kétségbe nem vont tapasztalat.

A jutalmak kiosztásánál nem a tehetséget, hanem főleg a szorgalmat és magaviseletet vettük irányadóul.

VI.

Rend és fegyelem.

A jó rend és a szigorú, de méltányosan gyakorolt fegyelem a növendékek előhaladásának egyik legbiztosabb alapja s bár oly intézetnél, melynek növendékeit nem az ismeretek, mint életföntartási eszközök megszerzésének kényszere, hanem legtöbb esetben pusztán a divat, az ideig-óráig tartó gyermeki fellobbanás ösztönzi az iskolába való járásra, a melyet nem a törvény, hanem a szülőnek vagy gyermeknek szabad tetszése szabályoz, kétszeres fáradtságba kerül a rend és fegyelem föntartása: mindez ideig egyetlen egyszer sem volt arra eset, hogy növendékeinkkel szemben a fegyelmi szabályok értelmében szigorúbban kényszerültünk volna eljárni. Általában növendékeink viselkedése a rend és fegyelem tekintetében teljesen kielégítő.

A szervezeti szabályok különben a következő „házi és fegyelmi szabályokat“ állapítják meg.

Növendékek kötelességei.

76. §. Minden növendék az intézetbe való belépése napjától kezdve az intézet fegyelmi szabályai alatt áll.

77. §. A növendékek általában véve erkölcsös, előljáróik irányában tiszteletteljes, egymás iránt ildomos magaviseletet tartoznak tanúsítani.

78. §. A növendékek a tanórákra, a szükséges taneszközökkel ellátva, pontosan megjelenni, s az előadást komoly figyelemmel kísérni tartoznak. A meg nem jelenő vagy későn jövő növendéket a tanár följegyzi. Gyakori megkésés fegyelmi eljárást von maga után.

79. §. A tanórák rendes és pontos látogatása a növendékek legkiválóbb kötelessége. Az előadások teljes figyelmet igényelnek; a tanítás mindennemű zavarása azért szigorúan kerülendő. A rend és fegyelem ellen vétőket a tanár a tanteremből kiutasíthatja.

80. §. Hanyagságból egyetlen tanórát sem szabad mulasztani.

81. §. A tanórákról való elmaradást csak betegség vagy fölmentés igazolhatja.

82. §. Előrelátható akadályozás esetén egy napra a szaktanár, hosszabb időre az igazgató adhat engedélyt, de mindig a szülőknél írásbeli vagy személyesen előadott kérelme alapján.

83. §. Előre nem látott akadály esetén a legelső iskolába való menetelkor köteles a tanuló elmaradását a szülőitől vagy az orvostól hozott bizonyítvánnyal igazolni.

84. §. Ragályos betegségben szenvedő növendék csak akkor jelenhet meg az iskolában, ha ragálymentességét a kezelő orvos bizonyítja.

85. §. Feltűnőbb mulasztások és hanyagság esetén a szülők értesítendőek a mulasztásokról és a következményekről.

86. §. Oly növendék, ki a figyelmeztetés dacára is igazolatlanul mulaszt, és az így mulasztott órák száma annyi, mint a heti órák összege, az intézetből kilépettnek tekintetik.

87. §. A tanulmányokban való sikeres előmenetel megfelelő házi szorgalmat igényel, azért tartozik a növendék a tanárai által adott házi feladatokat a meghatározott időre elkészíteni és beszolgáltatni.

88. §. Az értesítők és bizonyítványok kiosztásánál minden növendék tartozik megjelenni.

89. §. Az intézet hangszereinek, bútorainak, könyveinek, zeneműveinek, vagy bármely más tulajdonának megkárosítását a kárttevő megtéríteni tartozik; ha a kárttevő nem tudódnék ki, akkor a megtérítés kötelessége az illető osztályra esik.

90. §. Magánleczkéknek az intézet tanáraitól vagy más mesterektől való vételéhez igazgatósági engedély szükséges.

91. §. A venni szándékolt leczkét a növendék bejelenteni köteles. A bejelentés elmulasztása fegyelmi vétséget képez.

92. §. A növendékek kötelesek az intézet házi, nyilvános és évváró vizsgálatain közreműködni.

93. §. Más hangversenyeken a növendékek csakis az igazgatóság engedélyével működhetnek közre. Az erre vonatkozó kérvényben megemlítendő :

a) a közreműködés helye és ideje ;

b) az előadandó mű szerzője, a mű teljes czime, neme.

A közreműködés engedélye a műsor kinyomatása előtt eszközlendő ki.

94. §. Minden növendék köteles az előirt vizsgálatoknak magát alávetni ; a ki bárminő vizsgálatot fontos ok és kellő igazolás nélkül elmulaszt, az intézetből kizárható.

95. §. Minden lakásváltoztatás 24 óra alatt bejelentendő.

96. §. A növendéknek jogában áll az intézetből bármikor kilépni. Ha a kilépés évközben, az igazgatóságnál való bejelentés nélkül történt, akkor az illető növendék semmiféle bizonyítványt sem kap.

Házirend.

97. §. Az intézet helyiségében minden zaj, lárma tiltva van.

98. §. A tanítás befejezésével a növendékek az intézetből tüstént távozni kötelesek.

99. §. Az intézet hangszerein való magángyakorláshoz az igazgatóság engedélyét kell kikérni.

100. §. Óraközökben mindennemű zene tiltva van.

101. §. Egyes növendékeknek kiszólitása a tanórától csak fontos esetben, az intézeti szolga által történhetik, ki az előadó tanárnak előbb jelentést tenni tartozik.

102. §. Általában kerülendő mindaz, ami az illemnek, rendnek és tisztaságnak rovására esnék.

Fegyelmi szabályok.

103. §. A szabályzat bármely pontjának áthágása fegyelmi vétséget képez.

104. §. Fegyelmi büntetések :

a) megfeddés az illető tanár által ;

- b) megfeddés az igazgató által ;
- c) megfeddés az igazgató által a tanári értekezleten, a netaláni tandíjmentesség elvonásával, a miről a növendék szülője vagy gyámja értesítettik ;
- d) kizáratás, miről a szülő vagy gyám értesítettik.

J e g y z e t. Minden kizáratás indokoltan fölterjesztendő a felügyelő bizottsághoz, és végrehajtása előtt a helybenhagyása bevarandó, de addig is a növendék nem jelenhet meg az előadásokon.

105. §. Ezen fegyelmi büntetések rendszerint fokozatosan alkalmazandók ugyan, de rendkívüli esetekben a súlyosabb büntetés már az első alkalommal is kiszabható.

106. §. A rendszabályok a növendékek szülőinek (gyámjainak stb.) minden év elején kiosztatnak, tartalmát közlik a növendékekkel, s így azok nem ismerése mentségül el nem fogadtatik.

VII.

Felügyelet.

A szervezeti szabályok V. fejezet 7. §-a értelmében a zeneiskola fölött a város nevében a felügyeletet a „felügyelő bizottság” gyakorolja, melynek tagjai: Lestár Péter kir. tanácsos, polgármester, mint elnök, ifj. Baktay Mihály javadalmi hivatali segéd-ügyvezető, Gyenes István árvaszéki ülnök, Hanusz István főreáliskolai igazgató, Horváth György kegyesrendi tanár, Pásthly Károly polg. leányiskolai igazgató és dr. Szeless József, a kecskeméti Takarékpénztár elnöke. Ezen bizottságnak az igazgató hivatalból tagja.

Hogy a zeneiskola tényleg létesült és azóta is fokozatosan fejlődik, első sorban ezen bizottság lelkes, ügybuzgó fáradozásának köszönhető, mert odaadó működése úgy adminisztracionális, mint műszaki dolgokban hathatósan hozzájárul ahhoz, hogy a zeneiskola minden tekintetben a kor színvonalán álló intézetté fejlődjék.

VIII.

A tantestület tagjai; irodalmi és társadalmi működésük.

1. **Szent-Gály Gyula**, a m. kir. orsz. zeneakadémia zeneszerzési tanszakát és paedagógiai tanfolyamát végzett zeneszerző. 1888/89-ben Szabados Géza magán-zeneiskolájában a zongorát és elméletet tanította, 1889/90-ben a „Zenekedvelők Egyleté”-nek karmestere, majd akadémiai tanulmányainak befejezése után 1893-tól a kecskeméti kegyesrendi főgymnasium ének- és zene-tanára, 1894-től a városi zeneiskola igazgató-tanára, 1895. február havától a polg. leányiskolában énektanár. A „Katona József kör” rendes tagja.

Eddig megjelent művei: „Három dal”, énekre és zongorára (1889. Klökner Gy. Budapest). „Két emléklap”, zongorára (1889. ugyanott). „Négy dal”, énekre és zongorára (1891. Pesti könyvnyomda és részvénytársaság kiadása). Rákóczy-induló átíratva zongorára (1895. Klökner E. Budapest). „Alkonyatkor”, műdal (1895. ugyanott). „Bölcsődal”, hegedűre és zongorára (1896. Rózsavölgyi és Társa). Ezenkívül több eredeti műve és átíratva jelent meg a „Magyar Daltár” 1888. és 1889. évfolyamában, a dr. Harrach József által szerkesztett „Magyar Arion”-ban és „Aranylant”-ban, továbbá a „Zenélő Magyarország” 1894—96-ik évfolyamaiban.

Eddig meg nem jelent, de előadott művei: „Földhöz ragadt szegények”, Deréki A. népszimfűvéhez a zene (Kassa, 1885. november 2-án első előadás). „Trio”, magyar irányban (előadott a „Zenekedvelők Egyleté”-nek 1890. április 20-án tartott hangversenyén). „Három magyar dal”, vegyes karra (előadott

a m. kir. orsz. zeneakadémia vizsgálati hangversenyén 1894. június 17-én). „Ave Maria“, szoprán solo, vegyes kar, vonós zenekar és orgonára (előadatott 1894-ben a kegyesrendiek templomában karácsony ünnepén). „Tantum ergo“, vegyes, kar vonós zenekar és orgonára (ugyanazon alkalommal). „Scherzo“, hegedű, gordonka és zongorára (előadatott a „Katona József kör“ 1895. december 4-én tartott felolvasó estélyén).

Irt ezenkívül zenei kérdéseket tárgyaló cikkelyeket, melyek a következők: „Szinügyünk.“ („Kecskeméti Lapok“ 1887. évf. 4. sz.). „Az operette előadásokról.“ (Ugyanott 1887. évf. 5. sz.). „A zeneművészetnek nemzeties irányban való fejlesztése.“ („Zenelap“ 1888. évf. 25. sz.). „A zeneoktatás vidéken.“ („Zenelap“ 1891. évf. 14. sz.). „A zenei oktatás rendezése.“ („Zenelap“ 1892. évf. 16. sz.). „A zenei nevelés és a zeneiskola.“ („Kecskeméti Lapok“ 1895. évf. 34. és 36. sz.). Ezenkívül kritikai közlemények a „Zenelap“ 1891. és 1892. évfolyamában.

Önállóan jelentek meg: „Állítsunk zeneiskolát.“ (Röpirat, 1892.) és „Zeneelmélet“ iskolai és magánhasználatra (1895. Metzger Béla kiadása, Kecskemét).

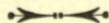
2. **Bordeaux Géza**, okl. tanító, a budai állami paedagogium zenetanári cursusának volt növendéke. 1891-től először Szabados Géza magán-zeneiskolájában rövid ideig mint zongoratanár, majd innen kilépve, mint magán-zenetanár működött 1894. szeptemberig, a mikor is a városi zeneiskola zongoratanárának választatott meg. A „Katona József kör“ rendes tagja.

Eddig megjelent művei: „Szalon mazurka“, „Rhapsodia“, „Jubileumi induló“ (saját kiadásában).

Munkatársa volt ezenkívül a „Magyar Daltár“, „Zenélő Magyarország“ és „Musikalischer Hausfreund“ zenei folyóiratoknak, továbbá az E. M. K. E. „Dalos könyvé“-nek és Goll I. „Énekiskolájá“-nak.

„Előkészítő czimbalomiskolá“-ját, mely még kézirat, a zeneiskola tankönyvül fogadta el.

3. **Veress Klára**, okl. tanítónő, a Nemzeti Zenede zongoratanárszakának volt növendéke. 1895-től a városi zeneiskolában a zongoratanítással bízott meg, mint helyettes. A „Katona József kör“ rendes tagja, melynek felolvasásain mint hangversenyző működött közre.

IX.

A növendékek nyilvános működése.

Az 1894/95-ik tanévben, részben a növendékek csekély száma, részben a miatt, mert ezeknek legnagyobb része kezdő volt, a zeneiskola növendékei csak az év végén rendezett vizsgálati hangversenyen szerepeltek a nyilvánosság előtt.

A folyó tanévben azonban már két házi hangverseny volt rendezhető, s örvendetes haladásról tanúskodik az a körülmény is, hogy ez évben már vonós zenekara és vegyes kara is van a zeneiskolának. A haladás különben legjobban konstatálható a három hangverseny műsorozatának összehasonlításából, melyeket alább közlök.

*

Az 1895. évi június hó 29-én tartott

Vizsgálati Hangversenynek Műsorozata.

1. *Berens* Szonáta op. 81. (C-dur.)
Tóth László, a z. tsz. k. t. I. o. növ.
(Tanára : Bordeaux Géza.)
2. a) *Schubert* Andante (Á-dur.)
b) *Beethoven* Adagio (a „Pathétique“ szonátából).
Fekete László, a h. tsz. k. t. II. o. növ.
(Tanára : Szent-Gály Gyula.)

3. *Schumann* a) Katona induló.
 b) Fröhlicher Landmann.
Katona Mariska, a z. tsz. e. t. II. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux Géza.)
4. *Mosonyi Mihály* A kis csikós.
Bárány Elza, a z. tsz. k. t. II. o. növ.
5. *Rohde Ed.* Trio op. 165.
 Hegedűn: **Fekete László**.
 Gordonkán: * * *
 Zongorán: **Szalay Sándor**.
6. *Horváth A.* Lidérczfény op. 6.
Szalay Sándor, a z. tsz. k. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux Géza.)
7. a) *Volkman R.* Az eskü op. 21.
 b) *Jensen* Im Wirtshaus.
Fekete Béla, a z. tsz. k. t. V. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gyula.)

*

Az 1896. évi február hó 20-án tartott

I. Házi Hangversenynek Műsorozata.

1. a) *Breslaur E.* Körtáncz.
 b) *Behr F.* Keringő op. 575. 16. sz.
Koczó Sándor, a z. tsz. e. t. II. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
2. *Fink* op. 105. a) Szobafogság.
 b) A kis tánczosok.
Péntek Gizella, a z. tsz. k. t. I. o. növ.
 (Tanára: Veress Kl.)
3. *Handrock* op. 69. a) O Strassburg.
 b) Die Wacht am Rhein.
Falta Irén, a z. tsz. k. t. I. o. növ.
 (Tanára: Veress Kl.)
4. *Meyer L.* op. 4. Kis ábránd.
Macher Béla, a h. tsz. k. I. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)

5. *Schumann* op. 68. a) Kis románcz.
 b) Knecht Ruprecht.
Katona Mariska, a z. tsz. k. t. I. o. növ.
 (Tanára: Veress Kl.)
6. *Beethoven* Emléklap Eliznek.
Schweiger Szerén, a z. tsz. k. t. I. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
7. a) *Handrock* op. 64. . . . Scherzino.
 b) *Székely I.* Lakodalmi táncz.
Tóth László, a z. tsz. k. t. II. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
8. *Oesten Th.* op. 50. Hat dal. 4. sz.
Dékány Mariska, a z. tsz. k. t. II. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
9. *Thern K.* Magyar induló, hat kézre.
Katona Mariska, Péntek Gizella, Falta Irén.
 (Tanár: Veress Kl.)

*

Az 1896. évi márczius hó 7-én tartott

II. Házi Hangversenynek Műsorozata.

1. a) *Hoffmann* . . . op. 62., 1. sz.
 b) *Franke* op. 63., 6. sz.
Medák Béla, h. tsz. k. t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
2. a) *Chován* op. 15. Sajka-dal.
 b) *Székely I.* Délibáb.
Szeless József, a z. tsz. k. t. V. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
3. a) *Dietel* Dal szöveg nélkül.
 b) *Berens* Ballada.
Fekete László, a h. tsz. k. t. III. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
4. *Szent-Gály* a) Románcz (szöv. Deréki A.)
 b) Mikor a langy szellőcske (sz. Reviczky Gy.)
Dékány Mariska, a karének t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)

5. a) *Gade* op. 19. Novellette.

b) *Mendelssohn* . . op. 16. Scherzo.

Fekete Béla, a z. tsz. f. t. I. o. növ.
(Tanára: Szent-Gály Gy.)

6. *Mayer-Helmund E.* Roccoco-Sérénade.

Előadja a hegedű tanszak növendékeiből alakult **vo-
nós zenekar.**

(Tanár: Szent-Gály Gy.)

7. *Szent-Gály* Három dal: a) Fehér galamb (sz. Lévy I.)

b) Nem szeretem (sz. Hám S.)

c) Elvinnélek (sz. Tóth K.)

Előadják **a karének tanfolyam növendékei.**

(Tanár: Szent-Gály Gy.)

Rövidítések: **z.** = zongora, **h.** = hegedű, **tsz.** = tanszak, **e.** = előkészítő, **k.** = közép ki-
művelési, **f.** = felső művelési, **t.** = tanfolyam, **o.** = osztály, **növ.** = növendék.

A zeneiskola helyisége.

Már a II. fejezetben ecseteltem azokat a nehézségeket, melyeket a helyiség kérdése okozott, s bár ahhoz a két tanteremhez, melyben a zeneiskola működését megkezdte, 1895. szeptember havában még egy nagyobb terem és egy kisebb, irodának használható helyiség csatoltatott: a zeneiskola most sem rendelkezik sem czélszerű, sem elegendő helyiséggel. Ennek oka különben egyrészt az is, hogy az utóbbi két helyiség 1895. szeptember 15-ig bérbé volt adva, s már ekkor a növendékek tetemes szaporodása következtében a helyiség kibővítése elodázhatlan lévén: az idő rövidsége miatt csakis a legszükségesebb átalakításokat lehetett végrehajtani. Mindenesetre azonban a czélszerű átalakítás mellőzhetlen, mégpedig oly módon, hogy legalább 4 tanterem álljon rendelkezésül a tanítás céljaira.

Tekintve azt, hogy a zeneiskola három évi próbaidőre állítatott föl egyelőre, s csak e három év elteltével fog véglegesíteni abban az esetben, ha ez idő alatt a közönség pártolásának mérve bebizonyította azt, hogy az iskola közszükséget pótol és rendeltetésének megfelel: ez ideig még nem lehet szó állandó, a célznak teljesen megfelelő helyiségről.

Ha azonban a növendékek azon nagymérvű szaporodását tekintjük, mely már a második évben beállt, s a melynek emelkedésére alapos kilátás van, úgy ez a szaporodás a közön-

ség bizalmának, a közszükségnek csalahatatlan jele, s ez a körülmény a zeneiskola véglegesítését legalább is valószínűvé teszi.

Ebben az esetben pedig már most czélszerű gondoskodni a módozatokról, melyek szerint kivihető lenne, hogy a zeneiskola véglegesítés esetén teljesen a czélnak megfelelő helyiség birtokába juthasson, annál inkább, mert az az épület, melyben most van elhelyezve, a szabályozás folytán különben is csak ideig-óráig maradhat meg, de különben sem lenne alkalmas nagyobb-mérvű átalakításra.

Legczélszerűbb lenne mindenesetre a zeneiskola számára önálló épületet emelni, a mi úgy gazdaságilag, mint a tanítás szempontjából célravezetőbb, mint ideiglenes helyiségek bérlése.

Önálló épület emelésénél ugyanis úgy rendezhetők be az egyes helyiségek, tantermek, hogy azok teljesen megfelelők legyenek rendeltetésüknek, sőt arról is lehet gondoskodni, hogy időfolytán, ha az iskola emelkedésével a helyiségek szaporítása válnék szükségessé, ez is kivihető lenne nagyobb kiadás nélkül.

Bérelt helyiségnél mindig átalakításokra van szükség, s még akkor is kérdés, úgy eszközölhetők-e ezek az átalakítások, a hogyan azokat a szükség és czélszerűség követelné.

Ha már most azt tekintjük, hogy a helyiségért kiadott évi bérösszeg bizonyos idő multával törleszteni azt a tőkét, a menyibe egy önálló épület emelése kerülne, s másrészt meg lenne kímélve a város azoktól a hiábavaló kiadásoktól, melyek a folytonos átalakításokkal járnak: mindenesetre gazdaságosabb az önálló épület emelése, — melyet esetleg bizonyos mértékben jövedelmezővé is lehetne tenni, — mint helyiség bérlése, és én hiszem, hogy abban az esetben, ha az iskola véglegesítettik, Kecskemét város közönsége, mely áldozattól sem riad vissza kulturális intézményeinek fejlesztése érdekében, itt sem fog habozni, és pedig annál inkább nem, mert ez esetben inkább megtakarításról, mint áldozatról van szó.

A zeneiskola felszerelése.

(Butorzat, tanszerek, hangjegytár.)

A zeneiskola fölállítására alkalmával a város közönsége az első felszerelési szükségletek beszerzésére 1000 frtot szavazott meg az 1893. október hó 20-án tartott közgyűlésen. Ezenkívül évenként 50 frtot hangjegyek beszerzésére, 50 frtot nyomtatványok és vegyesekre, és 20 frtot hangolásra és hangszerek jókarbantartására.

Eleinte a felszerelés a célnak teljesen megfelelő volt, de most már — a növendékek szaporodása következtében — itt is mutatkozik némi pótolni való, főleg a bútorzatban. Ugyanazért már 1896. február 10-én tartott felügyelő bizottsági gyűlés kiküldötte Gyenes István és Pásthly Károly biz. tagokat, hogy a zeneiskola felszerelését megvizsgálva, a hiányzó vagy javítandó felszerelési tárgyak jegyzékét az igazgatóval együtt állítsák össze. A kiküldött biz. tagok kiküldetésük eredményéről az 1896. márczius hó 20-án tartott bizottsági gyűlésen számoltak be és beterveztették kimutatásukat a beszerzendő vagy javítandó felszerelési tárgyokról. Jelentésüket a bizottság elfogadta és a tanács elé terjesztette jóváhagyás, illetőleg a szükségeseknek jelzett felszerelési tárgyak beszerzésének vagy kijavításának elrendelése céljából.

A zeneiskola felszereléséhez különben hozzájárult a „Zenekedvelők Egyesülete“ is, mely feloszolván, összes vagyonát,

hangjegyekben, hangszerekben és bútorzatban, összesen 412 frt 13 kr. értékben a zeneiskolának adományozta. A hangjegytárt ezenkívül Nádor Kálmán budapesti zeneműkiadó és kereskedő is gazdagította, a mennyiben 18 művet ajándékozott a zeneiskola számára 23 frt 40 kr. értékben.

A zeneiskola jelenlegi felszerelése különben a következő:

1. Bútorzat: 7 lámpa, 4 iskolai pad, 24 szék, 2 asztal, 1 íróasztal, 1 háromajtós szekrény hangszerek és hangjegyek számára, 1 mosdóállvány, 1 tükör, 2 pad a folyosón, azonkívül irodai szerelések, összesen 109 frt 50 kr. értékben.

2. Tanszerek: 2 zongora, 2 hegedű, 1 mélyhegedű, 1 gordonka, 1 gordon, 1 pedálczimbalom, 3 hangjegyírásra vonalzott tábla, 8 hangjegyállvány, összesen 1028 frt értékben.

3. Hangjegytár: 119 mű, 306 frt 14 kr. értékben.

A felszerelések összes értéke tehát 1443 frt 64 kr.

Statistikai adatok.

I. TÁBLA. — 1894/95. TANÉV.

A) Előkészítő tanfolyam.

Tanzsajok	Születési helyre nézve		Vallásra nézve		Korra nézve													Fi-növendék	Leány-növendék	A II. félévben föl-vételt	Fejsebb tanfolyam-ba helyeztetett	Alsóbb tanfolyam-ból fölvetett	Vizsgálatot nem tett	Létszám az év elején	Kilépett	Létszám az év végén			
	helybéli	vidéki	róm. kath.	ág. ev.	ev. ref.	izraelita	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18												
																											éves		
Zongora	13	3	10	1	4	1	—	1	2	2	3	4	3	1	—	—	—	—	3	13	2	2	—	—	1	16	1	15	
Hegedű	3	1	2	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	4	—	4
Összesen:	16	4	12	2	5	1	1	2	2	2	4	5	3	1	—	—	—	—	6	14	2	2	—	—	2	20	1	19	

B) Középkiművelési tanfolyam.

Zongora	8	1	3	—	5	1	—	—	—	—	—	1	1	1	3	2	1	7	2	—	—	—	—	2	4	7	—	9	
Hegedű	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Összesen:	9	1	3	—	5	2	—	—	—	—	—	1	1	1	2	3	2	8	2	—	—	—	—	2	4	8	—	10	

C) Karének tanfolyam.

Első évfolyam	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
Összesen:	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3

D) Általános kimutatás.

Az összes évfolyamokon:	27	6	17	2	11	3	1	2	2	2	4	6	4	3	4	3	2	14	19	5	2	2	2	2	2	9	28	1	32*
* Tulajdonképeni létszám 31, mivel egy növendék két tanszakra iratkozott be, ugyanez ebből az általános kimutatás a következőleg módosul:	26	6	16	2	11	3	1	2	2	2	4	6	4	3	4	3	1	14	18	4	2	2	2	2	2	9	28	1	31

A) Előkészítő tanfolyam.

Tanszakok	Születési helyre nézve		Vallásra nézve		K o r r a n é z v e											Fi-növendék	Lány-növendék	Felsőbb tanfolyam- ba helyezteft	Alsóbb tanfolyam- ból fölvetteft	Vizsgálatot nem teft	Létszám az év elején	Kilépött Létszám az év végén				
	helybéli	vidéki	róm. kath.	ág. ev.	ev. ref.	izraelita	é v e s																			
							9	10	11	12	13	14	15	16	17								18	19		
Zongora	14	6	10	1	8	1	1	2	2	3	5	2	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	18	1	19
Hegedű	4	2	3	1	1	1	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—	6
Gordonka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Czimbalom	4	4	3	1	3	1	—	—	1	1	—	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	8
Összesen:	22	13	17	3	12	3	2	5	4	5	6	4	2	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	27	1	34

B) Középkiművelési tanfolyam.

Zongora	7	4	7	—	3	1	—	—	1	1	3	1	1	2	—	1	1	3	8	—	—	—	—	—	—	11	2	9
Hegedű	3	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Összesen:	10	5	9	—	3	3	—	—	1	1	3	2	1	4	1	1	1	7	8	—	—	—	—	—	—	15	2	13

C) Felsőbb kiművelési tanfolyam.

Zongora	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Összesen:	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

D) Karének tanfolyam.

Első évfolyam	12	6	5	1	11	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5	5	4	2	1	10	8	11	—	—	—	—	7	1	17
Második évfolyam	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	3	—	3
Összesen:	14	7	7	1	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	5	3	2	10	11	11	—	—	—	—	10	1	20

E) Általános kimutatás.

Az összes évfolyamokon:	47	25	33	4	27	8	2	5	5	6	9	7	8	13	8	6	3	34	38	19	—	—	—	—	—	—	53	4	68*
* Tulajdonképeni létszám 68, mivel 5 növendék két tanszakra volt beírva. Az általános kimutatás tehát így módosul:	43	24	30	4	25	8	2	5	5	6	9	6	8	11	7	6	2	32	35	17	—	—	—	—	—	—	50	4	63

TARTALOM.

	lap
I. Zenei viszonyok az iskola felállítása előtt	3
II. A zeneiskola felállítása az 1894-ik évben	8
III. A zeneiskola tanterve	17
IV. A tananyag beosztása és a használt tankönyvek	22
V. Az iskolai év beosztása, vizsgálatok, jutalmak	43
VI. Rend és fegyelem	45
VII. Felügyelet	49
VIII. A tantestület tagjai; irodalmi és társadalmi működésük	50
IX. A növendékek nyilvános működése	52
X. Az iskola helyisége	56
XI. A zeneiskola felszerelése (Bútorzat, tanszerek, hangjegytár)	58
XII. Statisztikai adatok	60

2016 AUG 1 8

2002-04-05

K

150. —

Katona József Könyvtár
Kecskemét

D51000046813